

DEL: OPIS DODATNIH IN SPREMENJENIH REFORM IN NALOŽB

1.1 POGLAVJE REPowerEU

1.1.1 Splošni cilj poglavja

Povzetek poglavja REPowerEU

Cilj poglavja REPowerEU za Republiko Slovenijo (v nadaljevanju: RS) je postati od ruskih energentov energetsko neodvisna država ter hkrati pospešiti zeleni prehod, s povečanjem rabe obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) v bruto končni porabi energije, izboljšanjem energetske učinkovitosti, razogljičenjem, pospeševanjem prehoda na promet brez emisij in zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov (v nadaljevanju: TGP).

Načrtovane reforme:

- ✓ *Cilj (b) tretje točke 21c člena Uredbe (EU) 2026/435 - povečanje energetske učinkovitosti v stavbah in kritični energetski infrastrukturi, razogljičenje gospodarstva, povečanje proizvodnje in uporabe trajnostnega biometana in obnovljivega vodika ali vodika brez fosilov ter povečanje deleža obnovljive energije:*
  - RA) Reforma umeščanja in pospeševanja OVE v Sloveniji z uveljavitvijo **Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOV)**
- ✓ *Cilj (e) tretje točke 21c člena Uredbe (EU) 2026/435 - obravnava ozkih grl v notranjem in čezmejnem prenosu in distribuciji energije ter podpiranje prometa brez emisij in njegove infrastrukture, vključno z železnico:*
  - RB) Vzpostavitev učinkovitega sistema za strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva, integracijo prometa v elektroenergetski sistem za zaščito in stabilnost energetskega omrežja ter financiranje investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij z uveljavitvijo **Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu (ZIAG)**

Povezani sklopi investicij:

- ✓ *Cilj (b) - povečanje energetske učinkovitosti v stavbah in kritični energetski infrastrukturi, razogljičenje gospodarstva, povečanje proizvodnje in uporabe trajnostnega biometana in obnovljivega vodika ali vodika brez fosilov ter povečanje deleža obnovljive energije:*
  - IA) Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE
  - IB) URE in razogljičenje v industriji
- ✓ *Cilj (e) - obravnava ozkih grl v notranjem in čezmejnem prenosu in distribuciji energije ter podpiranje prometa brez emisij in njegove infrastrukture, vključno z železnico:*
  - IC) Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije
  - ID) Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijska mobilnost

Ocenjeni stroški¹: ocenjena vrednost financiranja znaša 116,91 mio EUR nepovratnih sredstev in 5,26 mio EUR iz BAR, skupaj 122,17 mio EUR sredstev iz pobude REPowerEU:

¹ Ocenjene vrednosti financiranja s sredstvi iz pobude REPowerEU ne vključujejo DDV, saj ta za vse ukrepe NOO predstavlja neupravičen strošek. Navedeno velja za vse navedbe vrednosti financiranja v tem poglavju (REPowerEU).

- IA) Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE: 20 mio EUR nepovratnih sredstev
- IB) URE in razogljičenje v industriji: 36,91 mio EUR nepovratnih sredstev in 5,26 mio EUR BAR
- IC) Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije: 20 mio EUR nepovratnih sredstev
- ID) Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijaska mobilnost: 40 mio EUR nepovratnih sredstev

Glavni izzivi Slovenije

Slovenija v poglavju REPowerEU naslavlja specifična priporočila Sveta EU za leti 2022 in 2023 (t.i. Country specific recommendations - CSR 2022/2023), kot je opisano v spodnji tabeli in besedilu:

Reforma/ investicija	2022/2023 CSR
Reforma A: Reforma umeščanja in pospeševanja OVE v Sloveniji	2022.CSR1.del1: diverzificira uvoz fosilnih goriv in zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv 2022.CSR1.del2: s pospeševanjem uvajanja obnovljivih virov energije, zlasti z nadaljnjo poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj 2022.CSR1.del6: ter zagotovi zadostne zmogljivosti energetske infrastrukture in medsebojnih povezav
Reforma B: Vzpostavitev učinkovitega sistema za strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva, integracijo prometa v elektroenergetski sistem za zaščito in stabilnost energetskega omrežja ter financiranje investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij	2022.CSR1.del1: diverzificira uvoz fosilnih goriv in zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv 2022.CSR1.del5: elektrifikacijo prometnega sektorja 2022.CSR1.del6: ter zagotovi zadostne zmogljivosti energetske infrastrukture in medsebojnih povezav
Investicija A: Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE	2022.CSR1.del1: diverzificira uvoz fosilnih goriv in zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv 2022.CSR1.del2: s pospeševanjem uvajanja obnovljivih virov energije, zlasti z nadaljnjo poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj 2022.CSR1.del4: poveča izvajanje ukrepov za energijsko učinkovitost, zlasti v gradbenem sektorju 2022.CSR1.del6: ter zagotovi zadostne zmogljivosti energetske infrastrukture in medsebojnih povezav
Investicija B: URE in razogljičenje v industriji	2022.CSR1.del1: diverzificira uvoz fosilnih goriv in zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv 2022.CSR1.del2: s pospeševanjem uvajanja obnovljivih virov energije, zlasti z nadaljnjo poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj 2022.CSR1.del4: poveča izvajanje ukrepov za energijsko učinkovitost
Investicija C: Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije	2022.CSR1.del2: s pospeševanjem uvajanja obnovljivih virov energije, zlasti z nadaljnjo poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj 2022.CSR1.del3: in krepitvijo distribucijskega omrežja električne energije
Investicija D: Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijaska mobilnost	2022.CSR1.del1: diverzificira uvoz fosilnih goriv in zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv 2022.CSR1.del5: elektrifikacijo prometnega sektorja

a) *Zaostanek pri odpravi ozkih grl električnega distribucijskega omrežja ter ovire pri umeščanju OVE v prostor:*

Od sprejetja Uredbe o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (v nadaljevanju: Uredba (EU) 2021/241) se je geopolitično stanje precej spremenilo. Ruska invazija na Ukrajino je drastično vplivala na družbo in gospodarstvo Evropske Unije. Zaradi izrednih geopolitičnih izzivov je pomembno in nujno zmanjšati odvisnost Evropske Unije od fosilnih goriv, zlasti tistih, uvoženih iz Rusije, vključno z izvajanjem predlogov Fit for 55, pa tudi povečati uporabo obnovljivih virov energije in še dodatno povečati energetske učinkovitosti. Za reševanje teh izzivov in na zahtevo Evropskega sveta je Evropska Komisija 18. maja 2022 objavila Načrt REPowerEU, s katerim je predlagala niz ukrepov za varčevanje z energijo, diverzifikacijo oskrbe in pospešitev prehoda Evrope na čisto energijo:

- prihranke energije je mogoče pridobiti na ravni gospodinjstev, stavb, prometa in industrije ter na ravni energetskega sistema s povečanjem energetske učinkovitosti.
- Diverzifikacijo oskrbe s plinom je mogoče opraviti s povečanjem količine uvoza utekočinjenega zemeljskega plina in uvoza prek plinovodov od dobaviteljev izven Rusije ter s povečanjem ravni biometana in obnovljivega ali fosilnega vodika.
- Da bi pospešili evropski prehod na čisto energijo, je treba povečati delež OVE v mešanici energije, sprejeti pa je treba ukrepe za odpravljanje infrastrukturnih in regulativnih ozkih grl ter pomanjkanje delovne sile in spretnosti.

Ti trije ukrepi podpirajo pametno združevanje naložb in reform.

Z vojno v Ukrajini je nujnost prehoda na OVE poleg podnebne dobila novo dimenzijo, ki je po prioritetah višje kot kadarkoli prej – to je samooskrbnost. Glede na to, da Slovenija nima lastnih virov fosilnih goriv, je oskrba prebivalstva in delovanje gospodarstva odvisna od uvoza energentov, kar se je v zadnjem času (predvsem spričo vojnih razmer) pokazalo kot izjemno problematično in zaskrbljujoče. To težavo je mogoče rešiti zgolj s pospešeno izgradnjo lastnih proizvodnih virov iz OVE v najkrajšem možnem času, ki bodo – kljub relativno visokim začetnim investicijam – sčasoma zagotavljali električno energijo po nižjih cenah kot elektrarne na fosilna goriva. Visoka odvisnost rabe zemeljskega plina v industriji je naslednji izziv doseganja samozadostnosti. Pri tem je ključno zagotoviti možnost uporabe zadostnega potenciala obnovljivih virov za tak prehod in pri tem seveda upoštevati vse strateške in okoljske vektorje odločanja pri tem.

Uresničevanje nacionalnih ciljev OVE je v Sloveniji močno zaznamovano s pravnimi in upravnimi ovirami za uporabo OVE, ter z zavračanjem lokalnega prebivalstva. Dolgotrajna in pogosto zahtevna prostorska načrtovanja, okoljske presoje in upravni postopki izdaje dovoljenj, poleg drugih izzivov, povezanih z upravno usposobljenostjo in strateškim načrtovanjem, so povzročili prepočasno uvajanje OVE, zaradi česar Slovenija zaenkrat tudi zaostaja za ciljem 25 % deleža OVE, ki je bil določen za leto 2020.

Slovenija je večinoma uspešna pri izvajanju že sprejetih ukrepov, manj uspešna pa pri dodatnih ukrepih NEPN, kjer prihaja do zamud ter pomanjkanja potrebnih kadrovske kapacitet. Slovenija je v letu 2020 izpolnila cilje na področju emisij TGP ter energetske učinkovitosti, za doseganje zaostrenih ciljev, v letu 2030 pa bo potrebno izvajanje ukrepov še bistveno okrepiti. Energetska učinkovitost na prvem mestu in njena dostopnost za vse mora postati prednostna usmeritev podnebno energetske politike. Delež OVE v Sloveniji brez statističnega prenosa je bil v letu 2020 le 24,1% (cilj 25%), zato bo odpravi ovir na tem področju, še posebej umeščanju v prostor, treba nameniti bistveno več pozornosti. Zaostanek pri odpravi ozkih grl in nizka intenzivnost vlaganj v električno distribucijsko omrežje močno zavira zeleni prehod v Sloveniji, zato je neizvajanje ukrepov NEPN na tem področju alarmantno.

b) Naraščanje rabe energije in prepočasno zmanjševanje emisij TGP v prometnem sektorju:

V zadnjih nekaj letih raba energije v prometu z izjemo leta 2019 narašča (leta 2019 je znašala 1.799 ktoe in je bila glede na predhodno leto nižja za 2,8 %, glede na leto 2000 pa višja za 58 %). Največ energije je porabljeno v cestnem prometu, kar 97,2 %, med gorivi pa močno prevladuje dizelsko gorivo (leta 2019 70,9 %), k čemur je dve tretjini prispevala rast v osebnih vozilih, eno tretjino pa rast v tovornem prometu. Sledi motorni bencin (20,9 %), biogoriva (4,9 %), biodizel (4,6 %) in bioetanol (0,2 %). Raba kerozina, ki se uporablja le v letalstvu, znaša 1,4 %, sledijo še električna energija 1,0 %, utekočinjen naftni plin 0,7 %, zemeljski plin 0,2 % in letalski bencin 0,03 %. V rabi končne energije je promet leta 2019 predstavljal 40 %, kar je glede na leto 2005 višje za dobrih 8 odstotnih točk. Po podatkih Agencije RS za okolje največji delež TGP prispeva promet (33 % leta 2019), pri čemer je leta 2019 cestni promet prispeval 99 % vseh izpustov. V zadnjih letih narašča tudi rast cestnega tovornega prometa, posebno tranzitnega. Slovenija mora zato še naprej intenzivno izvajati aktivnosti za zmanjševanje rasti osebnega potniškega in tovornega prometa ter usmerjati prometne tokove na prevozna sredstva z alternativnim, okolju bolj prijaznim pogonom. Pri tem je ključnega pomena postopno zmanjševanje rabe energije zlasti v cestnem prometu, spodbujanje javnega potniškega prometa in prehod na brezemisijsko mobilnost.

c) Odvisnost Slovenije od uvoza zemeljskega plina iz Rusije, predvsem na področju industrije:

Oskrba z zemeljskim plinom je v letu 2022 v Evropi zaznamovana z visoko stopnjo negotovosti, tako glede zagotavljanja zadostnih količin plina za oskrbo odjemalcev v EU, kot glede ekstremnih cenovnih nihanj, pri čemer so cene plina povprečno višje za okoli 5-7 kratnik. V takem okolju je zelo težko delovati vsem udeležencem na trgu s plinom. Glede na to, da je Slovenija 100% odvisna od uvoza plina in da nima na svojem ozemlju skladišča za zemeljski plin, je odvisnost od ruskega plina in razmer na evropskem trgu popolna.

Dobavitelji z različnimi ukrepi, ki jih podpira tudi Vlada RS, izvajajo ukrepe za izboljšanje zanesljivosti oskrbe s plinom. Predhodna velika navezanost na ruski plin preko vozlišča v Avstriji se je zaenkrat uspešno zmanjšala in Slovenija prejema plin tudi iz drugih virov. Vendar pa to še ne zagotavlja dolgoročne stabilne oskrbe z energijo. Pri tem je kritično izpostavljena predvsem slovenska industrija, ki jo zaznamuje visok delež energetske intenzivne industrije in porabi približno 75 % plina ter večji sistemi daljinskega ogrevanja (v nadaljevanju: DO), kjer plin prav tako predstavlja ključen energent glede na obseg proizvodnje toplote za ogrevanje. V tem pogledu je še posebej kritična situacija v treh največjih sistemih DO, kjer uporabljajo ali so z novo investicijo predvideli uporabo zemeljskega plina v letu 2023.

Slovenska industrija in opisani sistemi DO morajo, kolikor je tehnično in hitro mogoče, izvesti prehod na druge zanesljive vire energije, pri čemer imajo obnovljivi viri ob pospešenih ukrepih energetske učinkovitosti absolutno prednost in pozornost. Glede na opisano situacijo in tudi skupne cilje prehoda na OVE so nujna izredno pospešena vlaganja v razogljičenje energetske infrastrukture in oskrbe v industriji in sistemih DO. Glede na trenutno in pričakovano poslovno okolje deležnikov taka vlaganja, ki so potrebna v kratkem času pomenijo velik izziv, ki je v mnogih primerih neizvedljiv brez dodatne investicijske podpore.

Nacionalni strateški kontekst

Vlada Republike Slovenije je leta 2020 sprejela **Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije**² (v nadaljevanju: NEPN), katerega glavni cilj je doseči vsaj 27-odstotni delež OVE v končni rabi energije do leta 2030, tj. (indikativno):

- vsaj 2/3 rabe energije v stavbah iz OVE do leta 2030 (gre za delež rabe OVE v končni rabi energentov brez električne energije in daljinske toplote),
- vsaj 30-odstotni delež OVE v industriji,

² Dostopno na: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf.

- 43-odstotni delež v sektorju električna energija,
- 41-odstotni delež v sektorju toplota in hlajenje,
- 21-odstotni delež v prometu (delež biogoriv je vsaj 11 %).

Podlaga za načrtovanje ukrepov je tudi **Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v Republiki Sloveniji od leta 2023 do leta 2032**³, s katerim Slovenija sledi smernicam EU v smeri zniževanja emisij TGP ter zmanjševanja rabe energije oz. povečevanja zmožnosti integracije razpršene OVE proizvodnje v omrežje. Omrežje bo treba ojačati tudi zaradi brezogljilčne mobilnosti in vedno večje uporabe toplotnih črpalk, ki nadomeščajo rabo fosilnih virov za ogrevanje. Pri tem je zelo pomembno, da se v okviru predvidenih reform tega poglavja sprejme ustrežnejši zakonodajni okvir, ki bo zagotavljal lažje umeščanje v prostor in ustrezne pogoje za pospešen razvoj distribucijskega omrežja.

V mesecu januarju leta 2022 je bila sprejeta **Nacionalna strategija za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda**⁴, ki je leto 2033 določila kot leto prenehanja rabe premoga za proizvodnjo električne energije v Sloveniji in strategijo pravičnega prehoda dveh slovenskih regij, ki sta močno zaznamovani s premogovništvom, Savinjsko-Šaleške (v nadaljevanju: SAŠA) regije in Zasavske regije. S tem bo Slovenija naredila pomemben korak k podnebno nevtralni družbi, vso proizvodnjo, ki jo trenutno zagotavlja Termoelektrarna Šoštanj (v nadaljevanju: TEŠ) in predstavlja eno tretjino domače proizvodnje, pa v izjemno ambiciozni časovnici nadomestiti z brezogljilnimi viri.

Vlada je septembra 2022 sprejela tudi **Dolgoročni časovni načrt za doseganje ciljev spodbujanja proizvodnje in rabe obnovljivih virov energije za pet let v Sloveniji**⁵, v katerem je opredeljena pričakovana dodelitev finančnih podpor iz prispevka za OVE, je pa obenem celovit pregled vseh razpoložljivih ukrepov in spodbud iz različnih virov. Namen dokumenta je, da se strateško usmerja in načrtuje raba razpoložljivih sredstev za spodbujanje OVE.

Hkrati se je že pričelo s procesom **posodobitve NEPN (2023/2024)**, kjer se pričakuje, da si bo Slovenija zastavila bistveno bolj ambiciozne cilje na področju OVE, in pri tem tudi ustrezno okrepila politiko in ukrepe, s katerimi bomo v prihodnje cilje uspešno dosegali.

Vlada Republike Slovenije je leta 2015 sprejela **Strategijo razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030**⁶, čemur je sledil sprejem **Resolucije o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030**⁷ (v nadaljevanju: Nacionalni program), ki je izvedbeni dokument ukrepov strategije. Nacionalni program predvideva tudi spodbujanje uporabe vozil na alternativna goriva in izgradnjo omrežja polnilnih oz. oskrbovalnih postaj v skladu z Uredbo o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva v prometu, ki je avgusta 2017 v slovenski pravni okvir prenesla Direktivo EU 2014/94/EU. Vlada Republike Slovenije je oktobra 2017 sprejela **Strategijo na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Republiki Sloveniji**⁸, ki se osredotoča na električna vozila in hibridna vozila ter prednostne ukrepe, med katerimi so finančne spodbude in sofinanciranje gradnje ustrezne infrastrukture za alternativna goriva, finančne spodbude za nakup vozil na alternativna goriva, oprostitev posebnih dajatev za električna vozila, brezplačno parkiranje in drugi podobni ukrepi. Obe področni strategiji in nacionalni program se bodo v skladu z 42. členom Zakona o celostnem prometnem načrtovanju⁹ (Uradni

³ Dostopno na: <https://www.sodo.si/storage/app/uploads/public/63c/a3e/cfe/63ca3ecfe82f0428403271.pdf>.

⁴ Dostopno na:

https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/premog_izhod/strategija_prem_vlada_jan2022.pdf.

⁵ Dostopno na: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dcn_ove/dcn_ove_sep2022.pdf.

⁶ Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MzI/Dokumenti/Strategija-razvoja-prometa-v-Republiki-Sloveniji-do-leta-2030.pdf>.

⁷ Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO115>.

⁸ Dostopno na:

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOPE/TRAJNOSTNA-MOBILNOST-STMPP/Alternativna-goriva/Strategija-na-podrociu-razvoja-trga-za-vzpostavitev-ustrezne-infrastrukture-v-zvezi-z-alternativnimi-gorivi-v-prometnem-sektorju-v-Republiki-Sloveniji.pdf>.

⁹ Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8607>.

list RS, št. 130/22; v nadaljevanju: ZCPN) prenovili in uravnotežili v okviru enotne strateške podlage, t.j. Državne celostne prometne strategije (v nadaljevanju: DCPS), in sicer najkasneje v roku 5 let od uveljavitve ZCPN, kar je do predvidoma v zadnjem četrtletju leta 2027. DCPS bo različne izzive prometne politike urejala v skladu z načelom celostnega prometnega načrtovanja in v skladu s cilji trajnostnega razvoja, gospodarske blaginje, socialne povezanosti in varstva okolja, pri čemer bo poseben poudarek dan trajnostnim oblikam mobilnosti, zlasti brezemisijski mobilnosti.

REPowerEU in Instrument tehnične pomoči (TSI)

Slovenija je na podlagi priporočil tehnične podpore prek Instrumenta tehnične pomoči (TSI) identificirala ustrezne reforme in naložbe za postopno opustitev uvoza fosilnih goriv iz Rusije. Analiza in poročilo sta se osredotočila na identifikacijo ovir ter pripravo predlogov za reforme in naložbe v okviru pobude REPowerEU, in sicer na pospeševanje uporabe obnovljive energije, diverzifikacijo energetskih virov, zmanjšanje porabe fosilnih goriv v industriji, optimizacijo postopkov dovoljevanja za OVE, uporabo OVE v sistemu daljinskega ogrevanja in druge. Pri pripravi ukrepov v okviru programa REPowerEU so bile upoštevane priporočene rešitve, ki so se izkazale kot primerne in časovno izvedljive.

1.1.2 Opis reform in naložb v poglavju

a) Povzetek

Ukrepi, dodani/razširjeni z nepovratnimi sredstvi (člen 21a, člen 21b(2), člen 18(2))		
Naziv ukrepa	Če obstaja, obstoječa referenčna številka izvedbenega sklepa Sveta¹⁰	Ocenjeni stroški
Reforma A:		
Reforma umeščanja in pospeševanja OVE v Sloveniji	C1.K1.RA	/
Reforma B:		
Vzpostavitev učinkovitega sistema za strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva, integracijo prometa v elektroenergetski sistem za zaščito in stabilnost energetskega omrežja ter financiranje investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij	C1.K4.RB	/
Investicija A:		
Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE	C1.K1.ID	20,00 mio EUR
Investicija B:	/	42,17 mio EUR

¹⁰ V skladu s členom 21c(1) lahko države članice obstoječe ukrepe razširijo in jih prenesejo v poglavje REPowerEU. Na podlagi člena 21c(2) lahko države članice z zmanjšanim najvišjim finančnim prispevkom od posodobitve junija 2022 obstoječe ukrepe prenesejo v poglavje REPowerEU, ne da bi jih razširile.

URE in razogljichenje v industriji

Investicija C:

Krepitev srednjenapetostnega omrežja distribucijskega električne energije	C1.K1.IF	20,00 mio EUR
---	-----------------	----------------------

Investicija D:

Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisjska mobilnost	C1.K4.IE	40,00 mio EUR
---	-----------------	----------------------

REFORMI:

Reforma umeščanja in pospeševanja OVE v Sloveniji (reforma A) predstavlja bistveno nadgradnjo reforme iz sprejetega NOO (Reforma spodbujanja obnovljivih virov energije v Sloveniji, na katero je vezan mejnik M1). Obe reformi predvidevata ureditev rabe OVE na državni in lokalni ravni (občine) ter določitev zavezujočega cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov v bruto rabi končne energije v Sloveniji. Reformi predvidevata tudi:

- navedbo potrebnih ukrepov za doseganje cilja in potrebnih mehanizmov financiranja,
- optimizacijo postopkov dovoljenj in pridobivanja soglasij za postavitve, priključitev in obratovanje proizvodnih naprav za obnovljive vire energije (sončna in vetrna energija),
- ureditev postopka pridobivanja potrdil o izvoru obnovljivih virov energije na področju ogrevanja, hlajenja in prometa, upravne postopke ter informiranje in usposabljanje inštalaterjev,
- vzpostavitev kontaktne točke za investitorje v proizvodne objekte.

Vendar pa bo reforma v poglavju REPowerEU razširila področje uporabe s sprejemom nove pravne podlage, Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, ki uvaja nekatere nove elemente, kot so:

- priznanje javne koristi fotovoltaičnih naprav in naprav za proizvodnjo vetrne elektrarne,
- opredelitev spremljajoče energetske rabe prostora (»večkratna raba«) in odprava absolutne prepovedi postavitve proizvodnih naprav za obnovljive vire energije na različnih zemljiščih glede na vrsto rabe (kot npr. cestno zemljišče, umetna jezera, ki so posledica pridobivanja ali izkoriščanja premoga, vodovarstvena območja – širši pas (VVO III), površinski kopi mineralnih snovi, agrofotovoltaika – sončna fotovoltaika na kmetijskih zemljiščih, zaprta odlagališča, gozdovi ali gozdna zemljišča (samo za vetrne objekte).

Na podlagi predloga zakona bo pripravljen tudi tematski akcijski program za potencialna prednostna območja OVE za umestitev fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav ter usmeritve in ukrepi za njihovo prostorsko izvedbeno načrtovanje.

Vzpostavitev učinkovitega sistema za strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva, integracijo prometa v elektroenergetski sistem za zaščito in stabilnost energetskega omrežja ter financiranje investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij (reforma B) predstavlja bistveno nadgradnjo reforme iz sprejetega NOO (Reforma na področju uvajanja infrastrukture za alternativna goriva, na katero je vezan mejnik M63). Obe reformi predvidevata vzpostavitev celovitega pravnega okvira za uporabo alternativnih goriv v prometu, da bi olajšali diverzifikacijo prometa v promet z nizkimi in brez emisij. V okviru Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu bo postavljen niz pravil glede vzpostavitve, registracije in delovanja infrastrukture za polnjenje/oskrbo z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju. Kljub temu gre reforma v predlogu REPowerEU globlje v vzpostavitev nacionalnega in finančno podprtega mehanizma spodbud za uvedbo infrastrukture za alternativna goriva v prometu z uvedbo novih elementov zakona, kot so:

- strateško načrtovanje in upravljanje infrastrukture za alternativna goriva (vzpostavitev in delovanje gospodarske javne službe),
- priprava državnih in lokalnih načrtov polnilne infrastrukture ter vzpostavitev nacionalne digitalne platforme za spodbujanje investicij,
- uvedba systemskega vira financiranja za postavitev strateško načrtovane infrastrukture za alternativna goriva in prehod na čista vozila,
- ustanovitev izvršilnega organa za spodbujanje investicij na področju infrastrukture za alternativna goriva.

Nov predlog zakona je tako po obsegu veliko širši od tistega v sprejetem NOO (kar se bo odražalo tudi v številu sprejetih podzakonskih aktov) in je nastajal več kot leto dni, v njem pa so sodelovali širša javnost, strokovna javnost, deležniki, predstavniki različnih ministrstev in različnih združenj.

Podrobnejša utemeljitev nadgradnje reform A in B v poglavju REPowerEU v primerjavi z reformama v sprejetem NOO (mejnika M1 in M63) je predstavljena v Prilogi 1.

INVESTICIJE:

V primerjavi s sprejetim NOO so v poglavju REPowerEU predvidene investicije nove oz. predstavljajo nadgradnjo ali so komplementarne tistim iz NOO. Ukrep za spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE (investicija A) bo oblikovan tako, da bodo na podlagi meril v javnem razpisu prednostno podprte naložbe, ki pri prestrukturiranju daljinskih sistemov uvajajo nove, inovativne tehnologije in tehnološke rešitve. Poleg tega bo v javnem razpisu vključen pogoj za upravičenost do sredstev, da mora biti uporaba biomase (vključno z uvoženo biomaso) skladna z Direktivo 2012/27/EU in Direktivo (EU) 2018/2001, sicer naložba ne bo upravičena do sofinanciranja, s čimer so daljinski sistemi na lesno biomaso.

Predvideni ukrep URE in razogljičenje v industriji (investicija B) je nov in neposredno ne dopolnjuje ali nadgrajuje ukrepe iz že sprejetega NOO.

Ukrep v krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije v poglavju REPowerEU (investicija C) se komplementarno dopolnjuje z ukrepom iz sprejetega NOO, kjer pa so podprte naložbe elektrodistribucijskih podjetij v izgradnjo novih transformatorskih postaj in nizkonapetostno omrežje. Ob okrepitvi nizkonapetostnega elektroenergetskega omrežja pa so potrebe po vlaganjih potrebne tudi na srednjenapetostnem omrežju, kot nujen odgovor na vse izzive, ki jih prinaša razogljičenje, razpršeni viri proizvodnje energije in elektromobilnost oziroma raba elektrike kot glavnega energenta v prometu in ogrevanju.

S poglavjem REPowerEU se dviguje tudi ambicioznost obstoječega ukrepa v infrastrukturo za alternativna goriva v prometu iz sprejetega NOO (7,75 mio EUR), saj je načrtovan finančno (40 mio EUR) in vsebinsko bistveno okrepljen ukrep, saj predvideva naložbe v infrastrukturo za alternativna goriva v prometu in brezemisijško mobilnost (investicija D). Z investicijo bo (poleg javno dostopnih) podprta polnilna oz. oskrbovalna infrastruktura za rabo v zasebne namene, zlasti za rabo v javnem potniškem prometu ter za spodbujanje brezemisijske osebne mobilnosti prebivalstva (zasebne polnilne postaje). V poglavju REPowerEU bodo podprte tudi naložbe v brezemisijška vozila, ki v sprejetem NOO niso bila vključena in predstavljajo bistveni element za pospeševanje brezemisijske mobilnosti (uporabniški element polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture).

b) Cilji REPowerEU

V okviru pobude REPowerEU, s postavljenimi medsebojno povezanimi cilji na ravni Evropske unije (varčevanje z energijo, diverzifikacija oskrbe, hitro nadomeščanje fosilnih goriv s pospešitvijo evropskega prehoda na čisto energijo ter pametno združevanje naložb in reform), se Slovenija s sredstvi

Mehanizma za okrevanje in odpornost osredotoča na naslednja cilja iz pobude REPowerEU (tretja točka 21c člena Uredbe (EU) 2026/435):

- ✓ **Cilj (b) - povečanje energetske učinkovitosti v stavbah in kritični energetski infrastrukturi, razogljičenje gospodarstva, povečanje proizvodnje in uporabe trajnostnega biometana in obnovljivega vodika ali vodika brez fosilov ter povečanje deleža obnovljive energije,**
- ✓ **Cilj (e) - obravnavo ozkih grl v notranjem in čezmejnem prenosu in distribuciji energije ter podpiranje prometa brez emisij in njegove infrastrukture, vključno z železnico.**

Cilja bosta naslovljena v okviru enotne komponente s pomočjo predvidene poglobitve reform na področju OVE (ZUNPEOV) ter na področju uvajanja trajnostne mobilnosti (ZIAG), pri čemer bo pospešek prehoda na čisto energijo in brezemisijsko mobilnost dan s pomočjo naslednjih investicij:

- IA) Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE,
- IB) URE in razogljičenje v industriji,
- IC) Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije,
- ID) Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijska mobilnost.

Drugi EU cilji pobude REPowerEU so naslovljeni komplementarno iz drugih nacionalnih in evropskih virov (kohezijska politika, Socialni podnebni sklad).

Skladnost nacionalnih ciljev s cilji pobude REPowerEU

Priporočilo Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2022 Sloveniji priporoča pospeševanje uvajanja OVE, zlasti z nadaljnjo poenostavitvijo postopkov za izdajo dovoljenj in krepitvijo distribucijskega omrežja električne energije; poveča izvajanje ukrepov za energijsko učinkovitost, elektrifikacijo prometnega sektorja ter zagotovi zadostne zmogljivosti energetske infrastrukture in medsebojnih povezav. Cilji načrtovanih reform in investicij poglavja REPowerEU so zato spodbujati energetske učinkovitost in uvajanja OVE v vseh sektorjih ter zmanjšati rabo energije in emisij TGP, tudi s pospeševanjem mobilnosti na alternativna goriva.

Cilj je povečati delež električne energije iz OVE in zmanjšati izgube na električnem omrežju ter povečati delež OVE v sistemih daljinskega ogrevanja skladno z NEPN. Hkrati je treba odpraviti obstoječe ovire pri uvajanju OVE s ciljem revidirati prispevek OVE 2030 v posodobitvi NEPN (2023/2024). Ker trenutni kazalniki kažejo, da z obstoječimi politikami in ukrepi ne bomo dosegli zastavljenega cilja 27 % OVE do leta 2030, bomo z izvedbo reform na področju OVE pripravili podlago za nove politike in ukrepe, ki bodo pospešili uvajanje OVE in zagotovili, da bomo dosegli zastavljen cilj.

Nadalje je namen ukrepov izrazito zmanjšati uporabo fosilnih goriv za ogrevanje in čim bolj izkoristiti daljinske sisteme, ki omogočajo večjo prožnost in tudi povezljivost z drugimi sektorji – proizvodnjo električne energije prek shranjevanja toplote, drugje pa OVE. Distributerji toplote imajo z zakonom določeno zadolžitev, da izdelajo trajnostni načrt, ki vsebuje analizo potenciala za proizvodnjo toplote iz obnovljivih virov ali odvečne toplote, analizo vseh ostalih možnosti povečanja učinkovitosti distribucije in proizvodnje toplote, oceno potenciala za medsektorsko povezovanje sistema ter posledični načrt ukrepov, vključno s potrebnimi investicijami za povečanje učinkovitosti in deleža OVE pri distribuciji toplote.

Za doseganje ambicioznih ciljev energetske in podnebne politike bo Slovenija zagotovila boljše pogoje za pospešeni razvoj omrežja za distribucijo električne energije za njegovo večjo jakost, odpornost proti motnjam, naprednost in izkoriščanje prožnosti virov in bremen, saj takšno omrežje predstavlja temelj prihodnjega prehoda v podnebno nevtralno družbo in bo le tako omogočilo pospešeno priključevanje toplotnih črpalk in izpolnjevanje zahtev, povezanih s pospešenim uvajanjem e-mobilnosti ter pospešeno

integracijo naprav za proizvodnjo energije iz OVE. Zaradi vse večjega števila fotovoltaičnih proizvodnih naprav in večanja elektrifikacije v sektorju ogrevanja in mobilnosti je nujna posodobitev in prilagoditev električnega distribucijskega omrežja za potrebe priklopa proizvodnih naprav na OVE, toplotnih črpalk in e-mobilnosti. Omrežje se bo v ta namen preko investicije C1.K1.IF v obstoječem NOO nadgradilo z novimi transformatorskimi postajami in novim niskonapetostnim omrežjem, z investicijo IA v okviru pobude REPowerEU pa z novim ali rekonstruiranim srednjenapetostnim omrežjem.

Ukrepi bodo prispevali k zelenemu prehodu, saj bodo prispevali k ciljem Letne strategije za trajnostno rast, kjer Evropska komisija (v nadaljevanju: EK) ugotavlja, da so potrebne še znatne naložbe v proizvodnjo električne energije in omrežno infrastrukturo, če želimo zagotavljati cenovno dostopno in čisto energijo. Ukrepi, povezani z OVE in energetske učinkovitostjo, lahko znatno zmanjšajo emisije TGP.

Na področju prometa je cilj strateško načrtovati in zagotoviti ustrezno okolje za hitrejše uvajanje alternativnih goriv in infrastrukture za alternativna goriva v prometu, ob upoštevanju dolgoročnih vplivov integracije prometa v elektroenergetski sistem za zaščito in stabilnost omrežja. Vzpostaviti je potrebno učinkovit sistem dodeljevanja finančnih spodbud, kar se bo odražalo v povečanem deležu registriranih vozil na alternativna goriva v voznem parku RS ter gosti, razširjeni, dostopni in operativni mreži polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture v RS.

Na področju industrije je, skladno s Slovensko industrijsko strategijo 2021-2030, potrebno izboljšanje energetske in snovne učinkovitosti in posledično zmanjšanje rabe energije in drugih naravnih virov. Glede na visoko odvisnost od uvoza zemeljskega plina iz Rusije in izpostavljenost slovenske industrije, ki porabi približno 75 % zemeljskega plina, je eden izmed ključnih ciljev zmanjšanje uvoza tega plina, kar bomo dosegli z ukrepi učinkovite rabe energije (v nadaljevanju: URE) in razogljičenja v industriji. Še posebno pomembno je razogljičenje energetske intenzivne industrije (ključnih je 20-30 večjih industrijskih podjetij), ki predstavlja pomemben del slovenske industrije in porabi 60% vse energije v industriji. Predvidena investicija IB (URE in razogljičenje v industriji) je nov in neposredno ne dopolnjuje ali nadgrajuje ukrepov iz že sprejetega NOO. Gre torej za dodajanje novega ukrepa na osnovi cilja REPowerEU: hitrega zmanjšanja odvisnosti od ruskih fosilnih goriv. Tudi v okviru drugih finančnih virov (Evropske kohezijske politike – EKP, Podnebni sklad) ni ukrepa, ki bi se osredotočal na URE in razogljičenje v industriji. Posredno se naložba povezuje s povratnimi ukrepi Ekosklada (ugodni krediti), ki so namenjeni okolju prijaznim naložbam v gospodarstvu.

Komplementarnost ukrepov

V okviru EKP 2014-2020 se bodo do konca obdobja upravičenosti izvedle še številne naložbe za proizvodnjo in distribucijo energije, ki izvira iz OVE. Tudi v prihodnje Slovenija s podporo Evropskih strukturnih in investicijskih (v nadaljevanju: ESI) skladov 2021 – 2027 predvideva vlaganja v različne oblike proizvodnje čistejše električne energije. V skladu z NEPN bomo spodbujali tiste tehnologije obnovljivih virov, ki jih je možno in smiselno izvesti glede na razpoložljiv potencial Slovenije. Predvideno je tudi vzpostavljanje dodatnih kapacitet za visoko učinkovito proizvodnjo v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja, hrambo električne energije in spodbude za naložbe v samooskrbo in oskrbo z OVE. Predlagane so tudi spodbude za razvoj in proizvodnjo čistejših virov energije, alternativnih in naprednih goriv ter vzpostavljanje lokalnih energetskih skupnosti. Vlaganja bodo namenjena tudi nadaljnji vzpostavitvi pametnih sistemov za distribucijo energije pri srednjih in visokih napetostih, predvsem s ciljem povečanja prožnosti pri oskrbi z električno energijo, tako v nacionalnem okvirju kot pri prenosu električne energije čezmejno.

Spodbujanje in financiranje investicij in različnih tehnologij bo jasno razmejeno med različne vire in različne deležnike ob upoštevanju pravil državnih pomoči.

Pomembno vlogo igrata Območna načrta za pravičen prehod za premogovni regiji Zasavje in Savinjsko-Šaleška regija. Finančna sredstva se bodo uporabljala predvsem za ublažitev socialno-ekonomskih učinkov zelenega prehoda, predvsem za Šaleško regijo pa bo treba vzpostaviti tudi primerno rešitev vira energije za ogrevanje, ki trenutno izvira iz termoelektrarne.

Ukrepi v okviru NOO in ukrepi, ki bodo financirani s sredstvi evropske kohezijske politike, so komplementarni projektom skupnega interesa, ki so upravičeni do financiranja iz naslova Instrumenta za povezovanje Evrope (v nadaljevanju: IPE). Projekti, financirani iz IPE, so projekti na srednje- ali visokonapetostnem nivoju in čezmejne narave, namenjeni povezovanju energetskih sistemov držav članic EU. Projekti, ki se bodo financirali iz že potrjenega NOO, so namenjeni krepitvi nizkonapetostnega distribucijskega omrežja z namenom večje integracije OVE na ozemlju Slovenije, medtem ko je v poglavju REPowerEU predvidena podpora krepitvi srednjenapetostnega distribucijskega omrežja. Na področju raziskav in razvoja v okviru programa Obzorje podpiramo projekte, ki naslavljajo družbene izzive na področju zanesljive, čiste in učinkovite energije.

Pri ukrepih za gospodarstvo bo komplementarnost med NOO in kohezijsko ovojnico zagotovljena preko sinergijskih učinkov vlaganj v raziskave, razvoj in inovacije (v nadaljevanju: RRI) in demo pilotne projekte, preko finančne podpore aktivnosti slovenskih podjetij več državnih projektih (npr. IPCEI), v kolikor bo na EU ravni podana pobuda za posamezni strateški projekt s področja URE in OVE ter bodo slovenska podjetja zainteresirana za udeležbo, preko podpornega okolja za krožno gospodarstvo, kjer bomo podjetja ozaveščali in jim krepili kompetence pri uvajanju trajnostnih modelov poslovanja ter podpirali investicije v krožno. Nadalje nameravamo sofinanciranje preko vavčerskega sistema malih spodbud usmeriti tudi na zelene vsebine (npr. vavčer za izdelavo LCA analize, vavčer za izvajanje trajnostnega poročanja, ipd.). Iz nacionalnih sredstev je zagotovljena podpora za izvedbo energetskih pregledov.

V nadaljevanju bodo komplementarni ukrepi (predvsem za področje energetske revščine) predvideni tudi v okviru programa koriščenja socialnega podnebnega sklada, ki je še v fazi pogajanj.

Na področju infrastrukture za alternativna goriva in brezemisijevih vozil so načrtovane investicije na državni in lokalni ravni, ki bodo prispevale k razmahu brezemisijevske mobilnosti in zagotavljale pogoje za večjo uporabo in krepitev razvoja predvsem javnega potniškega prometa kot hrbtnice trajnostne mobilnosti, z namenom, da se čim bolj nadomesti uporabo osebnih vozil za dnevno mobilnost oz. se zagotovi pospešen prehod na mobilnost brez emisij. V okviru EKP 2021-2027 so tako načrtovani ukrepi za spodbujanje rabe alternativnih goriv v javnem potniškem prometu (polnilna oz. oskrbovalna infrastruktura in vozila za izvajanje gospodarske javne službe), v okviru EKP 2014-2020 pa je že v teku projekt postavitve polnilne infrastrukture za uporabo v javnem potniškem prometu v Mestni občini Kranj (kot celostna teritorialna naložba), v okviru poglavja REPowerEU pa je prvič načrtovana vzpostavitev povsem brezemisijevske linije v javnem potniškem prometu. V okviru že sprejetega NOO je načrtovana podpora vzpostavitvi javno dostopne polnilne infrastrukture in projektu vzpostavitve polnilne infrastrukture za državno upravo, v poglavju REPowerEU pa je podpora osredotočena tudi na zasebni sektor in prebivalstvo, ki bodo predmetno infrastrukturo uporabljali za lastne namene.

Varnostna samoocena za poglavje REPowerEU

Predlagana naložba v povečanje zmogljivosti srednjenapetostnega omrežja vključuje ključni predpogoj za zeleni prehod v Sloveniji. Ker je razogljčenje (ter zlasti povečanje deleža OVE v SI) tesno povezano z elektrifikacijo in ker mora elektrifikacija slediti povečanim zmogljivostim obnovljivih virov energije, mora prevladati celosten pristop. Slovenija je v obstoječem NOO ciljala na nizkonapetostno distribucijsko omrežje, da bi se lahko hitro odzvala na povečano povpraševanje po priključitvi razpršenih obnovljivih virov na omrežje.

V nadaljevanju bodo narejeni nadaljnji koraki za pospešitev zelenega prehoda, upoštevani so osnutki predlogov iz paketa Fit for 55, in nameravana je pospešitev reform oziroma naložb iz obstoječega NOO. Za uspešno odpravo morebitnih prihodnjih vrzeli pri oskrbi z električno energijo je Slovenija usmerila prihodnje spodbude v nadgradnjo srednjenapetostnega omrežja, ki dopolnjuje nadgradnje nizkonapetostnega omrežja, ki so že v fazi izvedbe na terenu. Naložbe so pripravljene v skladu z državnimi razvojnimi načrti nadgradnje omrežij - systemskega operaterja SODO (Načrt razvoja, SODO, Sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo¹¹) in ELES (ELES Razvojni načrt 2023-2032¹²), vključno z načrti za naložbe v pametne rešitve, zlasti pa digitalizacijo omrežja. Predlagana investicija bo vključevala uvedbo funkcij pametnih omrežij, razvojni načrti vključujejo stroške in koristi za uvedbo različnih funkcij pametnih omrežij – pri čemer bodo naložbe postavljene tako, da bodo tveganja minimizirana in koristi maksimalne, ob upoštevanju sredstev, ki so na voljo iz NOO. Načrtuje se, da bodo naložbe iz NOO imele znaten učinek finančnega vzvoda, pomagale bodo zbrati druge vire financiranja, da bo omrežje pripravljeno na predvideno znatno povečanje porabe električne energije zaradi zelenega prehoda. Poleg tega bodo naložbe prispevale k logiki t.i. »prosumerjev« (omogočanje odjema-dobave električne energije na posameznem merilnem mestu), kar bo povečalo zmogljivosti skladiščenja, varnost odjema-dobave, strateško avtonomijo Slovenije – s povečanimi zmogljivostmi čezmejnega prenosa električne energije, ter tudi večjo prožnost celotnega omrežja. Po drugi strani bodo zaznane vrzeli, vključno s kibernetsko varnostjo (možna izpostavljenost kibernetskim napadom, večja ranljivost), potrebo po prilagoditvi prenosnega (visokonapetostnega) omrežja, povečani zmogljivosti distribucijskega omrežja, potrebo po prilagoditvi politik rabe energije (kot je npr. tarifna politika), ipd., naslovljene vzporedno iz drugih virov financiranja, nekatere se bodo odpravljale z ukrepi, na podlagi sprejetih strateških in drugih usmeritev (sprememba NEPN, Strategija kibernetske varnosti ipd.).

c) Opis reform in naložb

REFORMI:

RA. Reforma umeščanja in pospeševanja OVE v Sloveniji

Ključni izzivi

Slovenija se sooča z različnimi omejitvami pri uvajanju OVE v elektroenergetskem sektorju. Ključni izzivi Slovenije, ki jih naslavljamo v okviru te reforme se nanašajo na:

- doseganje zahtevanih ciljev in priporočil glede deleža energije iz OVE v končni porabi Slovenije;
- postavitve proizvodnih naprav na OVE na območjih, kjer zaradi različnih omejitev veljavnih področnih predpisov obstaja neizkoriščen potencial;
- potrebo po zmanjšanju uvozne odvisnosti in rabe fosilnih goriv ter samooskrbnosti.

Cilji

RS je skladno s pravnim okvirom EU zavezana dosežati cilje na področju OVE. Cilj do leta 2020 je bil 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom NEPN pa je RS zavezana doseči cilj vsaj 27 % do leta 2030. Ti cilji se bodo s posodobitvijo Direktive 2018/2001/EU o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov še zviševali, pri čemer gre pričakovati, da bi lahko bil primerni ocenjeni cilj za RS 35 – 40 % do leta 2030. To je bistveno višje od cilja za leti 2020 in 2021, ki ni bil dosežen, kar je RS že vodilo v to, da smo manko morali dokupiti prek statističnega prenosa (strošek je bil cca 5 mio EUR za leto 2020 in 2 mio EUR za leto 2021), v prihodnje pa bi nedoseganje ciljev OVE RS lahko stalo na desetine

¹¹ Dostopno na: <https://www.sodo.si/storage/app/uploads/public/63c/a3e/cfe/63ca3ecfe82f0428403271.pdf>.

¹² Dostopno na:

<https://www.eles.si/Portals/0/xBlog/uploads/2023/4/17/Razvojnina%C4%8DrtprenosnegasistemaRepublikeSlovenijezaobdobje2023-2032.pdf>

milijonov EUR letno, saj v letu 2022 zaznavamo bistveno večjo rabo energije v prometu kot v t.i. kovidnih letih pred tem. Ta sredstva bi lahko vlagali v investicije v OVE v RS, kar bi poleg koristi za okolje prineslo koristi tudi za gospodarstvo (razvoj panoge, nove delovne mesta).

Glede na navedeno je EK v maju 2022 predlagala akcijski načrt REPowerEU, v katerem, glede na nujnost čimprejšnje postavitve naprav na OVE, kot prioriteto in ključno izpostavlja proizvodnjo električne energije z izrabo energije sonca (ti. sončne elektrarne (v nadaljevanju: SE), tudi fotovoltaika), saj gre za tehnologijo, ki ima minimalne vplive na okolje (sploh če se postavlja na obstoječih grajenih površinah), je v javnosti visoko sprejemljiva, projekti so tehnično najhitreje izvedljivi in nenazadnje tudi cenovno ugodni. Cilj strategije »EU Solar Energy Strategy« (ki je del omenjenega načrta REPowerEU) je do leta 2025 v EU zagotoviti več kot 320 GW fotovoltaične solarne energije (kar je skoraj dvakrat več kot leta 2020), do leta 2030 pa skoraj 600 GW zmogljivosti. K doseganju teh ciljev želi prispevati tudi Slovenija, deloma tudi z investicijo na področju prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov, kjer bodo inovativne, nove tehnologije (npr. uporaba toplotnih črpalk in SE) prednostno podprte. Velik potencial pa predstavlja tudi izgradnja vetrnih elektrarn (v nadaljevanju: VE), ki zagotavljajo relativno stabilen vir energije, kar je zelo pomembno upoštevajoč siceršnjo nestanovitno proizvodnjo iz OVE, ki je problematična z vidika delovanja omrežja in zanesljivosti. Poleg tega se je sprejemljivost OVE v javnosti zelo povečala, predvsem spričo naprednejših tehnologij in učinkovitih omilitvenih ukrepov. Ključne ovire za OVE so omejitve in prepovedi, ki onemogočajo postavitve proizvodnih naprav na OVE območjih, kjer se zaradi različnih omejitev veljavnih področnih predpisov onemogoča spremljajoče energetske rabe prostora. Gre za vseevropski problem, ki ga moramo nasloviti tudi v RS.

Opis narave, vrste in obsega reforme

Gre za sprejem ustrezne pravne podlage, novega zakona, ki ureja določene vsebinske sklope glede umeščanja v prostor in dovoljevanja OVE, t.j. Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: ZUNPEOV). Predlog zakona neposredno sledi izvajanju priporočil akcijskega načrta REPowerEU. Poleg navedenega zakona zajema reforma tudi sprejem podzakonskega akta, in sicer uredbe, ki bo predpisovala podrobnejša pravila urejanja prostora, ki se neposredno uporabljajo pri dovoljevanju in postavitvi fotonapetostnih naprav.

Izvedbena določila (način izvajanja)

Ključne ovire za umeščanje OVE v vseh državah članicah so praktično enake: izpostavljene so omejitve in prepovedi glede umeščanja v prostor in dovoljevanja proizvodnih naprav na OVE na območjih, kjer obstaja neizkoriščen potencial, pri čemer naj bi se postavitve naprav na OVE prednostno spodbujala na umetnih površinah, kot so strehe, območja prometne infrastrukture, odlagališča odpadkov, industrijska območja, degradirana območja, rudniki, umetna vodna telesa, umetna jezera ipd. Ob tem EK izpostavlja predvsem pomen večjih SE (ti. »utility-scale«), ki bodo ključnega pomena za nadomestitev fosilnih goriv s potrebno hitrostjo, za kar je potrebna »večnamenska raba prostora«, tj. sočasna raba zemljišča za osnovno in energetske rabe (npr. sočasna pridelava poljščin in proizvodnja električne energije).

Ključni cilj te reforme in predloga novega zakona za pospešitev in olajšanje uvajanja OVE v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji je, da se pod zakonsko določenimi pogoji praviloma kot spremljajoča raba dovoljuje umestitev naprav na OVE tudi na nekaterih območjih, na katerih obstaja neizkoriščen potencial, ker določbe področne zakonodaje tovrstno umeščanje (pogosto z mislijo na velike, tradicionalne energetske objekte) preprečujejo (npr. fotovoltaika na protihrupnih ograjah avtocest in železniških prog, zaprtih odlagališčih, plavajoča fotovoltaika, agro-voltaika itd.).

V okviru reforme se odpravljajo omejitve in prepovedi, ki onemogočajo več vrst rabe istega prostora in se sprejema ureditev, ki omogoča istočasno rabo prostora za različne namene (npr. energetske in kmetijsko; energetske in vodno ipd.) na način, da se na načelni ravni vzpostavlja možnost spremljajoče

energetske rabe prostora za postavitev naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne ali vetrne energije, v prostoru, katerega osnovni namen (osnovna namenska raba) je sicer drugačen. Pri tem je ključnega pomena, da primarni namen zemljišč ostane nespremenjen - npr. zaradi sončnih elektrarn ne sme biti zmanjšana funkcija in varnost cest, v primeru agro-voltaike funkcija travnikov zaradi proizvodnje električne energije ne sme biti ogrožena, itd. Za ureditev dopustnosti spremljajoče rabe se v predlogu zakona spreminjajo oz. dopolnjujejo predpisi s področja cest, železnic, voda, mineralnih surovin, kmetijskih zemljišč, odlagališč odpadkov in gozdnih zemljišč.

Predlog zakona omogoča postavitev SE na površine ob cestah, ki predstavljajo velik neizkoriščen potencial, ki se v tujini že pospešeno izkorišča (v praksi gre predvsem za postavitev SE na protihrupne ograje avtocest in hitrih cest ter na zemljišča neposredno ob cestah, npr. na cestne brežine). Tako se izkorišča površine, ki so zaradi vplivov cest že »razvrednotene«, saj je že z gradnjo ceste bilo poseženo v prostor, pri čemer se (zaradi minimalnih vplivov SE na okolje) teh površin ne razvrednoti še bolj. Postavitev SE bo mogoča pod zakonsko določenimi pogoji, ob upoštevanju določb zakona, ki ureja ceste, vključno s predpisanimi soglasji upravljavca ceste.

S postavitvijo SE ali VE v progovnem pasu je mogoče izkoriščati tovrstne površine za namen pridobivanja električne energije iz OVE za »zeleno elektrifikacijo« železniškega sistema. Glede na to, da gre za površine, ki so zaradi železnice že »razvrednotene«, saj je s samo gradnjo železnice že bilo poseženo v prostor, katerih se zaradi minimalnih vplivov teh naprav na okolje teh površin ne razvrednoti še bolj, ni potrebno, da bi bila spremljajoča energetska raba načrtovana v prostorskem aktu.

Še eden izmed neizkoriščenih potencialov za proizvodnje električne energije iz OVE so umetne vodne površine, kot npr. jezera, nastala zaradi pogrezanja pridobivalnega prostora premogovnika. Ključne prednosti plavajočih SE so, da omogočajo visoko učinkovito proizvodnjo električne energije (hladilni učinek vode povečuje produktivnost panelov), brez emisij in hrupa, ravno tako pa zmanjšuje izhlapevanje, ki je posebno problematično v vse daljših sušnih obdobjih. Postavitev naprav na omenjenih območjih bo dovoljena le pod zakonsko določenimi pogoji.

Za namen varovanja pitne vode vlada določi vodovarstvena območja (v nadaljevanju: VVO), na katerih so omejene gradnje in določene dejavnosti, s čimer se zmanjšuje tveganje za morebitno poslabšanje kakovosti in količine vode. Pri tem pa obstajajo različne stopnje varovanja (od »najožjega - VVO I« z najstrožjim režimom do »širšega - VVO III« z milejšim režimom). VVO skupaj pokrivajo kar 16,91 % ozemlja RS, zato je pomembno, da so prepovedi in omejitve na teh območjih smiselne in potrebne (ne prekomerne). SE in VE praviloma ne vsebujejo onesnaževal, ki bi v primeru iztekanja lahko ogrozila kakovost pitne vode, zato splošna prepoved njihove gradnje na VVO ni smiselna. Glede na navedeno je treba v predlogu zakona posebej urediti možnost postavitve SE in VE na VVO, in sicer na način, da so na najožjih območjih (VVO I) prepovedane (razen na strehah objektov), na ožjih in širših območjih (VVO II in III) pa so dovoljene pod zakonsko določenimi pogoji (pridobljeno vodno soglasje oz. če analiza tveganja pokaže sprejemljivost gradnje).

Predlog zakona dopolnjuje ureditev iz predpisa, ki ureja rudarstvo tako, da neposredno opredeljuje SE in VE kot objekte, ki jih je dovoljeno graditi na območju pridobivalnega prostora. Hkrati širi krog dejavnosti, ki jih je dovoljeno opravljati na tem območju, in sicer omogoča tudi proizvodnjo električne energije iz SE in VE. Omogoča pa tudi spremembo rudarskega projekta v delu, ki se nanaša na sanacijo pridobivalnega prostora.

Po predlogu zakona je SE mogoče postaviti na kmetijskem zemljišču z dejansko rabo "trajni travnik" (pod dodatnim pogojem, da njegove boniteta ne presega 30 točk) in kmetijskem zemljišču v zaraščanju, pod zakonsko določenimi pogoji.

V bodoče pa bomo zaradi povečevanje potreb po energiji morali na enoto površine pridelati bistveno več in različnih končnih produktov, zato bomo morali omogočiti rabo kmetijskih zemljišč tudi za druge

namene, pri čemer je glavno vodilo, da proizvodnja hrane pri tem ne sme biti ogrožena, temveč kvečjemu ravno obratno – naprave na OVE morajo kmetijskemu zemljišču prinašati dodano vrednost. Spričo povečevanja števila in intenzivnosti ekstremnih vremenskih pojavov so pozitivni učinki soproizvodnje hrane in električne energije toliko bolj pomembni: delno osenčenje v času vročinskih valov, zmanjšanje učinkov suše, delna zaščita pred točo in močnimi vetrovi, zmanjšanje erozije, zaščita pred pozebo.

Zaprta odlagališča odpadkov predstavljajo velik potencial za postavitev SE. Predlog zakona tako omogoča postavitev tovrstnih naprav, saj obstajajo tehnologije in načini, na katere je mogoče postaviti SE na odlagališča brez tveganja za njegovo stabilnost, varnost in onesnaženje okolja. Tako se izkorišča površine, ki so že »razvrednotene«, saj je že z gradnjo odlagališča bilo poseženo v prostor, pri čemer se (zaradi minimalnih vplivov SE na okolje) teh površin ne razvrednoti še bolj. Tovrstni projekti se v tujini že dalj časa izvajajo in ni razloga, da jih ne bi dopustili tudi v RS, seveda ob izpolnjevanju pogojev, kot jih bo določal ZUNPEOV.

Gozdna zemljišča v RS predstavljajo velik del površine države, zato je potrebno tudi na njih dopustiti uporabo tudi za druge namene, kot to predvideva predlog ZUNPEOV. Z možnostjo postavitve VE na gozdnih zemljiščih na način, da se ob tem opravi najmanjša potrebna krčitev in da se primarna funkcija gozda ohranja, morebitne nove dovozne poti do VE pa nenazadnje predstavljajo tudi protipožarno preseko.

S predlogom zakona se pospešujejo postopki in odpravljajo določene administrativne ovire, kot je npr. ta, da v primeru postavitve SE ali VE na objekt, ki se nahaja na arheološkem varstvenem območju ni potrebno kulturnovarstveno soglasje, če se pri postavitvi ne posega v tla. S predlogom zakona se bodo predpisala tudi prednostna območja umeščanja fotonapetostnih naprav ter uredila podrobnejša pravila oz. pogoje urejanja prostora, ki jih bo potrebno upoštevati ob postavitvi fotonapetostnih naprav.

Časovnica

- Q3 2023: začetek veljavnosti Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOV)
- Q2 2024: sprejem Uredbe o podrobnejših pravilih urejanja prostora ob postavitvi fotonapetostnih naprav

Ciljne skupine

Državni organi, občine, operater trga z električno energijo, elektro-energetska in distribucijska podjetja, distributerji toplote, srednja in mala podjetja, velika podjetja, dobavitelji goriv, končni odjemalci (pravne in fizične osebe), idr.

Možne ovire in rešitve (strategije reševanja)

Morebitne težave lahko nastanejo zaradi različnih stališč posameznih deležnikov. Te se rešuje v procesu javne obravnave predloga zakona, v okviru posvetovanj z deležniki ter na podlagi medresorskega usklajevanja med ministrstvi.

RB. Vzpostavitev učinkovitega sistema za strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva, integracijo prometa v elektroenergetski sistem za zaščito in stabilnost energetskega omrežja ter financiranje investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij

Ključni izzivi

Promet z izpusti ogljikovega dioksida (CO₂), ki nastaja pri izgorevanju fosilnih goriv, v okolje prispeva skoraj tretjino vseh emisij TGP in je pomemben vzrok za podnebne spremembe in onesnaženost okolja. Je tudi pomemben vir hrupa in dejavnik preoblikovanja prostora, zato usmeritev k trajnostni in brezemisijski mobilnosti pomembno prispeva tudi k zmanjšanju drugih pritiskov na okolje in zdravstvenih tveganj ter k boljši kakovosti življenja. Da bo Slovenija lahko dosegla podnebno nevtralnost, kot izhaja tudi iz nekaterih ključnih strateških dokumentov (Evropski zeleni dogovor, 2019 in Strategija za trajnostno in pametno mobilnost, 2020), bo morala do leta 2050 zmanjšati emisije iz prometa za kar za 90 % v primerjavi z letom 1990 (55 % do leta 2030). Poleg zmanjšanja števila registriranih vozil in zmanjšanja prevoženih kilometrov nasploh je ključni cilj tudi postopna zamenjava voznega parka, tako osebnih kot poslovnih vozil na fosilna goriva, z brezemisijskimi vozili, ter vzpostavitev široke, zadostne in zanesljive mreže javno dostopne polnilne in oskrbovalne infrastrukture.

S prenovo Direktive 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva se državam članicam v bližnji prihodnosti obetajo zavezujoči cilji pri vzpostavljanju polnilne in oskrbovalne infrastrukture. Predlog Uredbe AFIR od držav članic zahteva, da določijo nacionalne okvire politike za vzpostavitev in razvoj trga za alternativna goriva v prometu in zagotovijo, da bo vzpostavljeno ustrezno število javno dostopnih polnilnih in oskrbovalnih mest, zlasti za omogočanje prostega čezmejnega prometa tovornih vozil in plovil v omrežju TEN-T. Zavezujoči cilji za države članice med drugim obsegajo:

- zagotavljanje minimalnega števila polnilne in oskrbovalne infrastrukture za podporo uporabi vozil s pogonom na alternativna goriva v vseh načinih prometa;
- zagotavljanje polne interoperabilnosti pametne polnilne in oskrbovalne infrastrukture ter
- zagotavljanje popolnih informacij in ustreznih plačilnih možnosti za uporabnike polnilne in oskrbovalne infrastrukture.

Skozi proces priprave *Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu*, ki vzpostavlja orodja za doseg zgoraj navedenih ciljev in je predmet strukturnih reform v okviru že sprejetega NOO, komponente C1 K4 Trajnostna mobilnost, reforme B, se je izkazalo, da predvideni obseg vsebin, ki naj bi jih zakon obravnaval, ne omogoča ustreznega, učinkovitega in usmerjenega oblikovanja mehanizma financiranja investicij na področju alternativnih goriv v prometu. Rezultati v komponenti C1 K4 načrtovane analize obstoječega stanja in prihodnjih potreb po polnilni infrastrukturi za alternativna goriva bodo sicer opredelili geografska območja ali lokacijske točke, kjer so potrebe po polnilni infrastrukturi najmočnejše, vendar pa bo uporabnost teh rezultatov časovno omejena. Slovenija ugotavlja, da se mora kot država soočiti z vsemi izzivi vzpostavitve in širitve mreže polnilne infrastrukture na območju RS, med drugim tudi z:

- identifikacijo in dolgoročno, strateško načrtovanjem in upravljanjem primernih geografskih lokacij javno dostopnih polnilnih parkov za električna vozila ter priključnih kapacitet na distribucijskem oz. prenosnem omrežju v bližini teh lokacij za vzpostavitev polnilnih mest ustreznih moči,
- zagotavljanjem in upravljanjem državne mreže javno dostopnih polnilnih parkov ob omrežju državnih cest za zagotavljanje zanesljive, nemotene, stalne oskrbe vozil z električno energijo tako za notranji kot za tranzitni promet (npr. z ustanovitvijo obvezne gospodarske javne službe),
- zagotavljanjem zemljišč, ki sodijo v ureditveno območje polnilnega parka, vključno z dostopom do javne ceste, in opremljenosti polnilnega parka s podporno infrastrukturo,
- zagotavljanjem zmogljivega in kakovostnega distribucijskega omrežja električne energije, z elementi pametnega omrežja, za postavitev polnilnih parkov na prepoznanih prednostnih lokacijah,
- ustrezno podporo investitorjem v infrastrukturo za alternativna goriva preko platforme, ki bo zagotavljala celovite in zanesljive podatke o ustreznih lokacijah za vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva (podatki bodo zagotovljeni s pomočjo državnega in lokalnih načrtov za vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva),

- zagotavljanjem stabilnih, zanesljivih finančnih virov za spodbujanje investicij v vzpostavitev in širjenje mreže polnilne infrastrukture, vozni park z vozili, ki na izpustu ne oddajajo emisij CO₂, in druge podporne ukrepe na področju alternativnih goriv v prometu, itd.

Cilji

Slovenija želi zagotoviti ustrezen nacionalni okvir politike za doseganje podnebnih in okoljskih ciljev, predvidenih zavezujočih ciljev na področju polnilne in oskrbovalne infrastrukture na TEN-T omrežju in nacionalnih ciljev na področju vzpostavitve široke, interoperabilne in uporabnikom prijazne javne mreže polnilne in oskrbovalne infrastrukture ter povečanja števila registriranih vozil s pogonom na alternativna goriva, s poudarkom na brezemisijskih vozilih. Ključni cilji predmetne reforme tako zajemajo vzpostavitev pravnih okvirjev za:

- razvoj metodologije za vzpostavitev široke javne mreže polnilne in oskrbovalne infrastrukture v RS,
- postavitev polnilnih parkov visoke moči na TEN-T omrežju ter ustrezne javne mreže polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture za osebna in lahka tovorna vozila,
- zagotavljanje celovitih podatkov o ustreznih lokacijah za vzpostavitev polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture za investitorje,
- uvedbo sistemsko urejenega instituta za podeljevanje javnih sredstev (finančne spodbude, subvencije) tako za postavitev javno dostopne ali zasebne polnilne ali oskrbovalne infrastrukture kot tudi za nakup brezemisijskih vozil za rabo v poslovne ali zasebne namene.

Opis narave, vrste in obsega reforme

Zakon o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu bo temeljni nacionalni pravni akt za regulacijo področja polnilne in oskrbovalne infrastrukture za alternativna goriva v prometu. Nekatere rešitve so bile v RS deloma že implementirane v okviru EU projekta IDACS, ki je bil Programme Support Action (PSA) EU programa CEF (IPE), vendar so bile pri nacionalni implementaciji težave zaradi pomanjkanja pravnih predpisov, s katerimi bi relevantne deležnike ustrezno zavezali k izvedbi obveznosti registracije operativne polnilne in oskrbovalne infrastrukture v RS. Projekt IDACS, v katerega je bilo vključenih 15 držav članic, med njimi tudi Slovenija, je bil pilotni projekt EK pri prenovi Direktive 2014/94/EU, tako so nekatere rešitve projekta IDACS implementirane v predlogu Uredbe AFIR.

Zakon o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu je trenutno v obravnavi v Državnem zboru RS, njegova uveljavitev se načrtuje v tretji četrtini leta 2023. Predstavlja strukturno reformo v okviru reforme B v okviru komponente C1 K4 že sprejetega NOO, pri čemer se v okviru novonastalih okoliščin in zasledovanja ciljev RePowerEU zakon v okviru reforme poglavja REPowerEU nadgrajuje. Da bi lahko zagotovili doseganje predvidenih zavezujočih in drugih nacionalnih ciljev pri vzpostavljanju polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture na način, ki bo zahteval optimalne investicije v nadgradnjo in širitev elektroenergetskega omrežja ter bo investitorjem zagotavljal celovite informacije o ustreznih lokacijah, bodo v predmetnem zakonu vključene inovativne nacionalne rešitve.

Izvedbena določila (način izvajanja)

V okviru poglavja REPowerEU se bodo na podlagi že predvidene reforme C1.K4.RB že sprejetega NOO izvedle nadaljnje strukturne spremembe na področju alternativnih goriv in infrastrukture za alternativna goriva v prometu, s katerimi želi RS pristopiti k strateškemu načrtovanju za vzpostavitev goste, široke, dostopne, operativne, interoperabilne in pametne javne mreže polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture za alternativna goriva. Vzpostavljanje široke mreže polnilne infrastrukture za električna vozila mora potekati na način, ki omogoča zaščito in stabilnost obstoječega elektroenergetskega omrežja ter zahteva kar najmanjše potrebe za širitev in nadgradnjo. Za doseganje tega cilja bo v okviru reforme

vzpostavljena gospodarska javna služba. Hkrati želi Slovenija vzpostaviti učinkovit mehanizem za financiranje investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij, z vzpostavitvijo entitete za izvedbo aktivnosti podeljevanja finančnih spodbud in subvencij, ki bo naloge izvajala po javnem pooblastilu. V okviru reforme se za vzpostavljanje polnilne in oskrbovalne infrastrukture ter za prehod na brezemisijška vozila zagotavlja stalen proračunski finančni vir iz naslova dajatve za motorna vozila ob registraciji vozila. Za podporo investitorjem v polnilno infrastrukturo za električna vozila se bo vzpostavil spletni portal (platforma) s celovitimi podatki o ustreznih lokacijah, priključni moči, parkirnih površinah, potrebnih dovoljenjih, stroških priklopa, ipd. Podatki bodo zagotovljeni z državnimi in lokalnimi načrti, ki so predvideni v reformi.

V okviru predmetne reforme bodo izvedene naslednje strukturne spremembe:

- strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva ter zagotavljanje in upravljanje podporne infrastrukture ter priključnih zmogljivosti na polnilnih parkih visokih moči za hitro polnjenje električnih vozil skupne izhodne moči vsaj 3 MW na TEN-T omrežju in urbanih vozliščih (izvajanje obvezne gospodarske javne službe);
- priprava državnega in lokalnih načrtov električne polnilne infrastrukture, z vzpostavitvijo nacionalne digitalne platforme za spodbujanje investicij;
- sistemsko izvajanje dodeljevanja javnih sredstev za sofinanciranje naložb vzpostavitve ustrezne polnilne ali oskrbovalne infrastrukture, spremembo strukture voznega parka ter drugih podpornih ukrepov za pospeševanje brezemisijške mobilnosti (izvajanje nalog na podlagi javnega pooblastila);
- opredelitev stalnih, dolgoročnih in stabilnejših virov za financiranje naložb na področju infrastrukture za alternativna goriva in brezemisijških vozil.

Zgornje strukturne reforme niso bile predvidene v okviru že potrjene komponente C1 K4, temveč predstavljajo nadgradnjo vsebine *Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu*, ki bo predvidoma dodatno opredelil:

- pravno entiteto za zagotavljanje in upravljanje podporne infrastrukture ter priključnih zmogljivosti na polnilnih parkih visokih moči za hitro polnjenje električnih vozil na TEN-T omrežju in urbanih vozliščih (primer izvajanja obvezne gospodarske javne službe);
- pravno entiteto za sistemsko izvajanje dodeljevanja javnih sredstev za sofinanciranje naložb vzpostavitve ustrezne polnilne ali oskrbovalne infrastrukture, spremembo strukture voznega parka ter drugih podpornih ukrepov (primer izvajanja nalog na podlagi javnega pooblastila);
- digitalno platformo s celovitimi podatki o ustreznih lokacijah za vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva na podlagi državnega in lokalnih načrtov za vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva – kot podpora investitorjem;
- način za zagotavljanje stalnega finančnega vira za podporo prehodu na brezemisijška vozila in vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva.

Slovenija bo tudi v okviru te reforme morala upoštevati in v pravne podlage ustrezno implementirati napovedane spremembe zakonodaje EU v okviru svežnja Fit for 55, med katerimi je še zlasti pomemben Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva ter razveljavitvi Direktive 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljevanju: uredba AFIR), ki se trenutno še potrjuje v okviru rednega zakonodajnega postopka.

Za doseganje ciljev so v predmetno reformo implementirane specifične in inovativne nacionalne rešitve. V primerjavi z reformo B, kot je bila zastavljena v že sprejetem NOO, se kot nadgradnja v zakonu vzpostavlja in ureja sistemsko financiranje naložb za spodbujanje investicij v vzpostavitev in širjenje mreže polnilne infrastrukture, voznega parka z vozili, ki na izpustu ne oddajajo emisij CO₂, in druge podporne ukrepe na področju alternativnih goriv v prometu (pravna entiteta za izvajanje aktivnosti, zagotovitev stalnega finančnega vira). Za vzpostavitev sistemskega financiranja tovrstnih investicij pa je potrebno strateško načrtovanje potreb po polnilni ali oskrbovalni infrastrukturi v RS ter identifikacija lokacij in

zagotavljanje podporne infrastrukture, kar se bo izvajalo s podelitvijo obvezne gospodarske javne službe entiteti, ki bo zadolžena za vzpostavitev mreže polnilnih parkov visoke moči za polnjenje električnih vozil. Izvajalec gospodarske javne službe za strateško načrtovanje infrastrukture za alternativna goriva bo vse aktivnosti izvajal na način, ki bo zagotovil optimalno integracijo prometa v elektroenergetski sistem in minimalni negativen vpliv vključitve številnih razpršenih virov električne energije na elektroenergetsko omrežje. Hkrati se bodo investitorjem preko digitalne platforme zagotovile celovite informacije za podporo pri odločanju, ki bodo temeljile na državnem in lokalnih načrtih za vzpostavitev polnilne infrastrukture, ki bodo upoštevali stanje, zmogljivost in stabilnost elektroenergetskega prenosnega in distribucijskega omrežja na nacionalni oz. lokalni ravni.

Tovrstno strateško načrtovanje postavitve polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture na območju RS bo imelo tudi čezmejni vpliv. Z zasledovanjem zavezujočih EU ciljev, ki jih bo v kratkem opredelila nova Uredba AFIR, in drugih nacionalnih ciljev na tem področju bodo na območju RS vzpostavljeni pogoji za zagotavljanje čezmejne neprekinjene pokritosti s tovrstno infrastrukturo, ki bo na voljo vsem uporabnikom in jo bo moč v sodelovanju z drugimi državami članicami še nadgrajevati. Poleg tega bodo informacije o primernih in kritičnih lokacijah za postavitve infrastrukture za alternativna goriva preko digitalne platforme na voljo vsem potencialnim investitorjem na trgu EU in širše.

Časovnica

- Q2 2023: začetek veljavnosti Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu (ZIAG) (nadgradnja reforme B v okviru obstoječe komponente C1 K4 Trajnostna mobilnost)

Ciljne skupine

Državni organi, občine, investitorji, upravljavci polnilne ali oskrbovalne infrastrukture, ponudniki storitev polnjenja, uporabniki polnilne ali oskrbovalne infrastrukture (fizične osebe - prebivalstvo, fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, pravne osebe javnega ali zasebnega prava)

Možne ovire in rešitve (strategije reševanja)

Morebitne težave lahko nastanejo zaradi različnih stališč posameznih deležnikov. Te se rešuje v procesu javne obravnave predloga zakona, v okviru posvetovanj z deležniki ter na podlagi medresorskega usklajevanja med ministrstvi.

INVESTICIJE:

IA. Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE

Ključni izzivi

Prestrukturiranje daljinskih sistemov na obnovljive vire se je podprlo že okviru sprejetega NOO z 11 mio EUR nepovratnih sredstev. Z zaostritvijo geopolitičnih razmer in izjemno rastjo cen plina kot energenta pa se na področju oskrbe daljinskih sistemov z zemeljskim plinom kaže potreba po še hitrejšemu prehodu na OVE, pri čemer je smiselno podpreti nove, inovativne tehnologije in tehnološke rešitve na tem področju. Za ta namen je treba del sredstev REPowerEU prednostno usmeriti v tovrstne tehnologije, ki bodo kar najučinkoviteje prispevale k povečanju deleža rabe OVE v daljinskih sistemih.

Cilji

Ključni cilji ukrepa so:

- povečanje učinkovitosti in konkurenčnosti sistemov daljinskega ogrevanja,
- spodbujanje sproizvodnje toplote in elektrike (SPTE) iz OVE,
- povečanje deleža rabe OVE tudi z uporabo novih, naprednih in inovativnih rešitev ter tehnologij,
- zmanjšanja rabe zemeljskega plina v sektorju ogrevanja.

Opis narave, vrste in obsega investicije

Na podlagi javnega razpisa v višini 19,895 mio EUR nepovratnih sredstev bodo financirane naložbe v povečanje deleža OVE v daljinskih sistemih za najmanj 21 MW inštalirane toplotne moči. Gre za sofinanciranje zelo različnih ukrepov za povečanje izrabe OVE in odvečne toplote, spodbujanje sproizvodnje toplote in elektrike (SPTE) iz OVE, proizvodnjo toplote iz OVE z uporabo toplotnih črpalk, geotermalne energije, sončnih kolektorjev, lesne biomase¹³ in povezovanje sektorjev (z izvedbo hranilnikov energije, uvajanje tehnologij »power2heat« idr.).

Ukrep bo financiral le prehod na OVE, ne pa tudi širitve ali obnove omrežja daljinskega ogrevanja (tj. cevovodov). Pri nadgradnjah učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja se za naložbe, načrtovane v poglavju REPowerEU, ne bodo uporabljala fosilna goriva kot vir toplote, temveč bodo temeljile izključno na obnovljivih virih energije.

Prednostno bodo podprte predvsem naložbe, ki vpeljujejo nove, inovativne tehnologije na področju sistemov daljinskega ogrevanja, kot npr. naložbe v toplotne črpalke, v kombinaciji s sončnimi kolektorji za pridobivanje obnovljive električne energije za potrebe daljinskega ogrevanja, zato ocena stroškov investicije združuje referenčne stroške teh vrst naložb.

Izvedbena določila (način izvajanja)

Pogoji za dodelitev sredstev in merila za izbor projektov bodo podrobneje opredeljeni v razpisni dokumentaciji. Predlagani projekti, ki bodo izpolnjevali pogoje upravičenosti, se bodo presojali na podlagi meril za ocenjevanje. Poleg nacionalnih in evropskih pravil, ki določajo zahteve glede gradnje in posegov v okolje, bo kot pogoj za izvedbo naložb določeno tudi spoštovanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, ki ga določa 12. člen Uredbe (EU) 2020/852 o ustanovitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb. Financirale se bodo izključno naložbe, ki bodo z uporabo zgoraj naštetih tehnologij povečevale delež proizvedene toplote iz OVE oz. odvečne toplote, seznam primernih tehnologij bo del razpisnih pogojev. Prestrukturirani sistemi daljinskega ogrevanja bodo uporabljali vsaj 50 % energije iz obnovljivih virov, 50 % odvečne toplote, 75 % toplote iz sproizvodnje ali 50 % kombinacije takšne energije in toplote v skladu z Direktivo 2012/27/EU. Pri sproizvodnji z visokim izkoristkom ukrep dosega emisije v življenjskem ciklu, ki so nižje od 100gCO₂ e/kWh ali toplote/hlajenja, proizvedene iz odpadne toplote. Poleg tega bo morala biti v primeru izrabe biomase naložba skladna z zahtevami iz opombe 8. poglavja VI Uredbe (EU) 2021/241 kot navedeno: »Cilj ukrepa se nanaša na proizvodnjo električne energije ali toplote iz biomase v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, cilj ukrepa je doseči vsaj 80 % prihranek emisij toplogrednih plinov v obratu zaradi uporabe biomase v zvezi z metodologijo za prihranek emisij toplogrednih plinov in z relativno primerjalno vrednostjo za fosilna goriva iz Priloge VI k Direktivi (EU) 2018/2001.«

Prijavitelji bodo lahko lokalne skupnosti, gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki po Zakonu o gospodarskih družbah in zadruga po Zakonu o zadrugah. V skladu z vsemi relevantnimi predpisi morajo razpolagati z vsemi dovoljenji, pravicami in soglasji za izvedbo investicije. Prijavitelj bo

¹³ V javnem razpisu bo vključen pogoj, da mora biti uporaba biomase (vključno z uvoženo biomaso) skladna z Direktivo 2012/27/EU in Direktivo (EU) 2018/2001, sicer tak projekt ni upravičen do sofinanciranja.

moral izkazati, da ima za izvedbo projekta pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje, v kolikor je to potrebno.

Javni razpis bo izvajalo ministrstvo, pristojno za energijo.

V primerjavi z investicijo C1.K1.ID v že sprejetem NOO in ukrepom podpore novim daljinskim sistemom na OVE v okviru EKP 21-27, bodo v predmetnem javnem razpisu prednostno podprte naložbe, ki pri prestrukturiranju daljinskih sistemov uvajajo nove, inovativne tehnologije oz. kombinacijo tehnoloških rešitev, ki omogočajo čim višjo in čim bolj učinkovito rabo OVE. Poleg tega bo v javnem razpisu vključen pogoj za upravičenost do sredstev, da mora biti uporaba biomase (vključno z uvoženo biomaso) skladna z Direktivo 2012/27/EU in Direktivo (EU) 2018/2001, sicer naložba ne bo upravičena do sofinanciranja.

Državne pomoči:

Za namen investicije v prestrukturiranja sistemov daljinskega ogrevanja s povečanjem izrabe OVE, ki bo izvedena na podlagi javnega razpisa, bo potrebno priglasiti novo shemo državne pomoči, ki bo predvidoma pripravljena na podlagi Pravilnika o finančnih spodbudah za energetske učinkovitost, daljinsko ogrevanje in rabo obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 52/16, 59/16 in 158/20 – ZURE). Dodeljena državna pomoč bo združljiva z Uredbo Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187, str. 1, z dne 26. 6. 2014), in vsemi veljavnimi spremembami (predvsem členov 41.in 46.) – torej omogočanje naložb v visoko učinkovito kogeneracijo oziroma v postopno prestrukturiranje daljinskih sistemov na OVE oziroma nadomeščanje fosilnih virov ali po Začasnem okviru za krizne razmere in prehod za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (2023/C 101/03).) – predvidoma točka 2.5 (77) za financiranje OVE virov v sistemih daljinskega ogrevanja z namenom postopnega zmanjševanja deleža fosilnih goriv. Točna opredelitev ukrepa bo sledila ob pripravi javnega razpisa.

Časovnica

- Q2 2024: objava javnega razpisa
- Q1 2025: izdaja sklepov o izboru projektov za sofinanciranje
- Q2 2026: zaključek izvedbe podprtih projektov

Ciljne skupine

Srednja in mala podjetja, podjetja na področju javnih služb na področju oskrbe s toploto, koncesionarji za dobavo toplote, podjetja, ki dobavljajo toploto v sisteme daljinskega ogrevanja, javna komunalna podjetja, zadruga.

Možne ovire in rešitve (strategije reševanja)

Zaradi prednostne podpore novim, inovativnim tehnologijam sistemom daljinskega ogrevanja lahko pride do zamud pri potencialnih končnih prejemnikih pri pridobivanju ustreznih dovoljenj in soglasij za izvedbo projektov. Da bi izločili ta vpliv, bodo morali prijavitelji že ob oddaji vloge predložiti vsa potrebna dovoljenja in soglasja. S tem bo zmanjšano tudi tveganje za nepravočasno izvedbo projektov, saj časovnica predvideva izvedbo projektov v enoletnem obdobju, kar ob že pridobljenih dovoljenjih in soglasjih in izvedenem povpraševanju po predmetnih napravah zadostuje.

IB. URE in razogljičenje v industriji

Ključni izzivi

Ključni izzivi so:

- pomanjkanje spodbud za ukrepe URE in razogljčenja v industriji za hitrejši tehnološki prehod in doseganje ciljev NEPN;
- potreba po zmanjšanju emisij TGP in odvisnosti od fosilnih goriv v industriji;
- ovire pri uvajanju novih nizkoogljičnih in energetske učinkovitih tehnologij, ki so cenovno težje dosegljive in težje dostopne, v proizvodne procese;
- potreba po zagotovitvi večje samooskrbe na področju energentov.

Industrija v Sloveniji s svojo izvozno usmerjenostjo in inovativnostjo predstavlja temelje blaginje in razvoja Slovenije, kot je navedeno v Slovenski industrijski strategiji 2021-2030. Vendar pa se nahaja pred velikimi izzivi, kako doseči zeleni in digitalni prehod ter dolgoročni cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, kako zagotoviti večjo samooskrbo z energenti in surovinami ter kako ohranjati konkurenčnost ob cenovnih pritiskih na področju energije in surovin.

Tem izzivom je še posebno podvržena energetske intenzivna industrija, zato se bodo ukrepi »URE in razogljčenje v industriji« osredotočili na energetske intenzivno industrijo ter druga velika in mala ter srednje velika proizvodna podjetja (v nadaljevanju: MSP).

Industrija (SKD B-E) v Sloveniji je v letu 2022 predstavljala 22,8 % celotne dodane vrednosti, kar je bil največji delež med dejavnostmi. Na nivoju EU-27 je ta delež znašal v povprečju 18,5 %. Pri tem se je pomen industrije v BDP v Sloveniji kljub rasti storitvenih dejavnosti v enem desetletju še povečal, in sicer za 0,4 o. t. Slovenija je merjeno po deležu dodane vrednosti industrije v letu 2022 četrta najbolj industrializirana država v EU-27, pred njo so Češka, Poljska in Bolgarija¹⁴. V predelovanih dejavnostih v Sloveniji je bilo v 2021 zaposlenih okoli 210 tisoč ljudi oz. 23 % vseh delovno aktivnih v preko 20.000 podjetjih. Slovenska industrija pomembno prispeva k rasti BDP, izvozu in novim delovnim mestom z višjo dodano vrednostjo. 80 % vseh zasebnih vlaganj v raziskave in razvoj odpade na industrijo. Industrija je torej tista, ki je glavni vir inovacij in hkrati zagotavlja rešitve za družbene izzive.

Hkrati pa je industrija tudi največja porabnica zemeljskega plina (porabi cca. 75 % zemeljskega plina, ki je skoraj v celoti uvožen iz Rusije) in s tem izkazuje veliko odvisnost od fosilnih goriv. Prav tako se v predelovalnih dejavnostih porabi preko 50 % električne energije v Sloveniji. Največ energije se porabi v energetske intenzivnih industrijah (kovinska in papirna industrija, proizvodnja nekovinskih materialov, kemična industrija).

Slovenska industrija za blažitev izjemnega povečanja stroškov energije v času energetske krize ponekod upočasnjuje ali zmanjšuje proizvodnjo, kar lahko povzroči pomanjkanje na trgu ali povečanje odvisnosti od tretjih držav in tako povečuje negativne posledice t.im. »carbon-leakage« učinka, ko se proizvodnja seli v tretje države in poslabšuje globalno podnebno situacijo.

Cilji

Ključni cilji ukrepa so:

- osredotočeno zagotavljanje nepovratnih finančnih spodbud za ukrepe URE in razogljčenja v industriji s potencialom navezave na druge vire in načine financiranja;
- spodbuditi razogljčenje industrije z merljivimi pozitivnimi učinki;
- spodbuditi izvedbo URE projektov v podjetjih z uporabo inovacij, novih tehnologij in po potrebi energetskih storitev;
- spodbuditi diverzifikacijo in samooskrbo na področju energentov.

---

¹⁴ Na Irskem je ta delež visok zaradi statistične posebnosti merjenja izdatkov za raziskave in razvoj višji, dejansko pa je nižji kot v Sloveniji.

Industrijo je treba spodbuditi k hitrejšemu razogljičenju in uvajanju novih nizkoogljičnih ter energetske učinkovitih tehnologij, ki so sicer cenovno težje dosegljive in dostopne. S tem se zmanjšuje tudi poraba energije, kar je pomembno za ohranjanje konkurenčnosti v času naraščajočih cen energije.

Ukrep je zato usmerjen v podporo projektom učinkovite rabe energije (v nadaljevanju: URE) in razogljičenju, kjer se sledi načelu »najprej energetska učinkovitost«. Ključni cilj je zmanjšanje porabe energije ter tudi razogljičenje gospodarstva preko diverzifikacije energentov, elektrifikacije proizvodnih procesov in s tem zmanjšanja odvisnosti od fosilnih goriv, zmanjšanje emisij TGP in spodbujanje uporabe OVE v industriji, in sicer s sofinanciranjem investicij podjetij v nove tehnologije in drugih investicij za doseg navedenih ciljev.

Gre za nov ukrep, ki je namenjen okoljskim ciljem racionalizacije porabe rabe energije in razogljičenja, vendar bo hkrati pozitivno učinkoval tudi na odpornost in konkurenčnost podjetij ter bo prispeval k omilitvi negativnih posledic energetske ali ukrajinske krize in druginje na gospodarstvo (visoke cene energije, negotove dobavne verige in posledično negotove poslovne razmere).

Opis narave, vrste in obsega investicije

Na podlagi javnega razpisa bomo z nepovratnimi sredstvi v skupni višini 42,17 mio EUR podprli investicije podjetij za doseganje:

- zmanjšanja porabe energije v industriji s sofinanciranjem investicij podjetij, vključno z investicijami v energetske učinkovitost industrijskih stavb, katerih učinki so merljivi v smislu prihrankov energije (npr. vgradnja učinkovitih elektromotornih pogonov, krmilno-regulacijske opreme, uvajanja sistemov upravljanja z energijo, menjava proizvodnih naprav in opreme za energetske učinkovitejše, izboljšanje sistemov ogrevanja in hlajenja, idr.),
- zmanjšanja izpustov TGP iz industrijskih dejavnosti preko diverzifikacije energentov, torej s sofinanciranjem investicij podjetij, ki pomenijo elektrifikacijo proizvodnih procesov, uvajanje in rabo OVE in/ali uporabo novih tehnoloških rešitev, uporabnih v proizvodnih procesih podprtega podjetja (npr. obnovljivi vodik), pri čemer bomo tudi v tem primeru finančno podprli le ukrepi, ki bodo merljivi po učinkih znižanja emisij TGP in/ali
- spodbujanja investicij v hranilnike energije in toplote, katerih učinki bodo prav tako merljivi.

Pri URE bodo naložbe prednostno, ne pa tudi izključno, osredotočene na finančno podporo ukrepom, ki so bili identificirani v sklopu energetskih pregledov in so finančno ovrednoteni, skupaj z načrtovanim prihrankom energije in vračilno dobo naložbe.

Izvedbena določila (način izvajanja)

Ukrep bo izveden kot javni razpis (z enim ali več roki za oddajo vlog) ali kot konkurenčno zbiranje ponudb (»competitive bidding«). Postopek bo pred objavo vsebinsko usklajen z ministrstvom, pristojnim za energijo. Postopek bo izvajalo ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ali pa pooblaščen izvajalski organ.

Pogoji za dodelitev sredstev in merila za izbor projektov bodo podrobneje opredeljeni v razpisni dokumentaciji oz. v dokumentaciji za konkurenčno zbiranje ponudb, pri čemer bodo le projekti, ki bodo izpolnjevali pogoje upravičenosti, presojeni z vidika meril za ocenjevanje vlog.

Financirali bomo izključno naložbe podjetij, ki bodo izkazovale potencial zmanjšanja izpustov TGP in/ali prihrankov pri rabi energije in/ali naložbe podjetij za učinkovito hrambo energije ali toplote.

V primeru spodbud za uvajanje in/ali uporabo vodikovih tehnologij, bomo podprli izključno naložbe, temelječe na obnovljivem vodiku (v skladu s smernicami Evropske komisije o načrtih za okrevanje in odpornost v okviru REPowerEU (2023/C 80/01) in v skladu s trenutno veljavnimi delegiranimi akti v

okviru Direktive (EU) 2018/2001). V primeru spodbud za tehnologije uporabe biometana, bomo podprli izključno naložbe v trajnostni biometan v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 in Akcijskim Načrtom za Biometan.

Poleg nacionalnih in evropskih pravil, ki določajo zahteve glede gradnje in posegov v okolje, bo kot pogoj za izvedbo naložb določeno tudi spoštovanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, ki ga določa 12. člen Uredbe (EU) 2020/852 o ustanovitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb. V primeru ETS naprav bodo morale vse upravičene naprave doseči predvidene emisije TGP pod referenčno vrednostjo naprav ETS za brezplačno dodelitev. Če projekti ne bodo mogli doseči predvidenih emisij TGP, ki so znatno pod referenčno vrednostjo, bodo morali poleg tega predložiti utemeljitev, zakaj to ni mogoče.

Pogoji za prijavitelje in ostale zahteve ukrepa bodo dokončno definirani v javnem razpisu oz. razpisni dokumentaciji oz. v dokumentaciji za konkurenčno zbiranje ponudb. Načrtujemo podporo subjektom, ustanovljenim v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah. Prijavitelji bodo morali v skladu z vsemi relevantnimi predpisi razpolagati z vsemi dovoljenji, pravicami in soglasji za izvedbo investicije. Prijavitelji bodo morali izkazati, da imajo za izvedbo projekta pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje, če bo to potrebno za izvedbo naložbe.

V primeru investicije v energetska učinkovitost industrijskih stavb bodo morali prejemniki sredstev imeti opravljen oz. opraviti energetski pregled. Projekti bodo morali biti skladni z ustrežno nacionalno zakonodajo o energetska učinkovitosti in prihranke bo treba posledično dokazati z ustreznimi izračuni. Sofinanciran bo lahko le projekt, ki bo imel kot cilj postavljeno in vrednostno opredeljeno zmanjšanje izpustov TGP in/ali prihrankov pri rabi energije in/ali izvedeno naložbo za učinkovito hrambo energije ali toplote.

V primeru javnega razpisa bodo predvideni prihranki energije in zmanjšanje izpustov TGP vključeni v ocenjevalno merilo, ki bo obteženo z največjo utežjo med merili - to merilo bo lahko projektu doprineslo najmanj 50 % točk od vseh možnih dobljenih točk.

Državne pomoči:

Pri pripravi javnega razpisa in dodelitvi nepovratne finančne podpore bodo spoštovane zahteve glede državnih pomoči. Za namen investicije v URE in razogljičenje v industriji bo potrebno pripraviti novo shemo državnih pomoči. Možna je uporaba sheme državnih pomoči po novelirani Uredbi (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (predvsem členov 36, 38, 38a, 41 in/ali 47) ali po Začasnem okviru za krizne razmere in prehod za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (2023/C 101/03).

Glede na navedena pravila državnih pomoči se dovoljena intenzivnost pomoči giblje med 30 % in 60 % (odvisno vrste pomoči in velikosti prejemnika pomoči). Ocenjujemo, da bodo načrtovana sredstva pobude REPowerEU predstavljala v povprečju 40 % upravičenih stroškov investicije oz. kot bo opredeljeno z relevantno shemo državne pomoči, na podlagi katere se bo izvajal ta ukrep. Preostala sredstva, potrebna za izvedbo investicije, bo moral zagotavljati sam investitor iz lastnih sredstev. Natančna stopnja financiranja in maksimalna možna nominalna višina pomoči, bo določena v javnem razpisu, tudi upošteva cilje Izvedbenega sklepa.

Časovnica

- Q2 2024: objava javnega razpisa
- Q2 2025: podpis pogodb o sofinanciranju projektov
- Q2 2026: zaključeni projekti, izbrani na javnem razpisu

Ciljne skupine

Velika podjetja ter mala in srednje velika podjetja. Podrobnejši pogoji bodo določeni z razpisno dokumentacijo.

Možne ovire in rešitve (strategije reševanja)

Ukrep bo izveden preko javnega razpisa. Možno je, da se na javni razpis v prvem roku ne bo prijavilo dovolj kvalitetnih projektov podjetij, ki bi bili pozitivno ocenjeni, zato smo že vnaprej predvideli dva roka odpiranja.

Možna ovira je tudi, da projekti ne bi bili pravočasno, skladno s časovnico, izvedeni. V izogib temu bomo v javnem razpisu jasno opredelili skrajni rok za dokončanje projektov in zahtevali od prijaviteljev, da v vlogah na razpis razmislijo o morebitnih tveganjih glede pravočasne izvedbe projektov ter tudi pripravijo strategijo reševanja za te primere.

IC. Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije

Ključni izzivi

Za zagotavljanje kakovosti oskrbe z električno energijo, ki je v zadnjih letih čedalje bolj odvisna od vremenskih vplivov, je potrebno zmanjšati občutljivost distribucijskega omrežja na vremenske pojave, z večjo kabelsko izvedbo omrežja, menjavo zastarele opreme in upravljanje omrežja na sodoben način.

Potrebna so velika investicijska vlaganja v distribucijsko omrežje električne energije, da bo le-to ustrezno prilagojeno na priklop večjega števila toplotnih črpalk, polnilnic za e-mobilnosti ter za integracijo naprav za proizvodnjo električne energije iz OVE in hranilnikov. Posebno pozornost bo potrebno nameniti upravljanju distribucijskega sistema, ki skupaj s centri vodenja tvori neločljivo celoto. V te namene so nujno potrebne nadgradnje, posodobitve programske in strojne opreme ter izvedba avtomatizacije srednjenapetostnega (v nadaljevanju: SN) omrežja.

Cilji

Cilj naložb je prilagoditi kapacitete distribucijskega omrežja za (večji) odjem električne energije iz OVE. Investicije bodo prispevale h krepitvi distribucijskega omrežja, izboljšale njegovo zmogljivost in prilagodljivost, povezanost podatkovnih baz in nadzor v realnem času, kar bo pripomoglo k optimizaciji izvajanja procesov upravljanja in pravočasnega ukrepanja ob izrednih vremenskih dogodkih ali drugih motnjah ter omogočale hitrejše odločanje. Investicije bodo spodbujale digitalizacijo omrežij tako, da bodo zajemale nove nadzorne sisteme in senzorske tehnologije, ki bodo omogočale interaktivno in inteligentno spremljanje, merjenje, nadzor kakovosti oz. upravljanje proizvodnje, prenosa, distribucije ali porabe energije znotraj distribucijskega omrežja.

Cilj ukrepa je pospešiti celovit razvoj in vodenje omrežja za distribucijo električne energije za večjo zmogljivost, odpornost proti motnjam, naprednost, povezljivost in prilagodljivost, kar bo omogočilo izkoriščanje prožnosti virov in bremen, vključevanje toplotnih črpalk, pospešeno uvajanje e-mobilnosti, vključevanje naprav za proizvodnjo in shranjevanje električne energije iz OVE in hranilnikov.

Vrsta, narava in obseg investicije

Distribucijski operaterji v svojih načrtih zagotavljajo preglednost glede potrebnih srednje- in dolgoročnih storitev prožnosti ter vključitev načrtovanih naložb v naslednjih desetih letih s posebnim poudarkom na glavni distribucijski infrastrukturi, ki je potrebna za priključitev novih proizvodnih zmogljivosti in novih odjemalcev, vključno s polnilnimi mesti za električna vozila. Načrt za razvoj omrežja vključuje tudi uporabo prilagajanja odjema, energetske učinkovitost, objekte za shranjevanje energije ali druge vire, ki jih operater distribucijskega sistema uporablja kot alternativo širitvi sistema in oceno prostih zmogljivosti za priključevanje dodatne razpršene proizvodnje in hranilnikov energije, ki temelji na analizi zmogljivosti v celotnem distribucijskem omrežju.

Investicijske spodbude bodo zato namenjene naložbam v posodobitev električnega distribucijskega omrežja za potrebe priklopa proizvodnih naprav na OVE z ali brez hranilnikov, toplotnih črpalk in e-mobilnosti, in sicer z naslednjimi ukrepi:

- izgradnja novega oz. rekonstrukcija obstoječega srednjenapetostnega (SN) omrežja.

Podpora izgradnji SN kablovodov je nujna za vzpostavitev delujočega omrežja za priklop vse večjega števila razpršenih virov OVE. Učinek izvedenih investicij, ki bodo podprte v okviru ukrepa, bo rezultiral v povečani zmogljivosti distribucijskega srednjenapetostnega omrežja in/ali njegovi digitalizaciji z vključitvijo pametnih elementov oz. rešitev in omogočanjem priklopa novih naprav za proizvodnjo in shranjevanje energije iz obnovljivih virov, vključno s polnilno infrastrukturo. Predvidena sredstva za investicijske spodbude obsegajo 19,895 mio EUR nepovratnih sredstev pobude REPowerEU.

Izvedbena določila (način izvajanja)

Pogoji za dodelitev sredstev in merila za izbor projektov bodo podrobneje opredeljeni z objavo javnega razpisa. Predlagani projekti, ki bodo izpolnjevali pogoje upravičenosti, se bodo presojali na podlagi meril za ocenjevanje. Poleg nacionalnih in evropskih pravil, ki določajo zahteve glede gradnje in posegov v okolje, bo kot pogoj za izvedbo naložb določeno tudi spoštovanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, ki ga določa 12. člen Uredbe (EU) 2020/852 o ustanovitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb. Izbrani projekti bodo morali izpolnjevati tudi pogoje iz Uredbe (EU) 2021/241, Poglavlje VI, intervencijska koda 033 (pametni energetske sistemi).

Potencialni prijavitelji bodo gospodarske družbe, ki imajo v lasti elektroenergetsko omrežje, na katerega so priključeni končni odjemalci električne energije v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah. V skladu z relevantnimi predpisi morajo razpolagati z vsemi dovoljenji, pravicami in soglasji za izvedbo investicije.

Državne pomoči:

Predvideni končni prejemniki sredstev za izvedbo investicije v krepitev srednjenapetostnega distribucijskega omrežja so slovenska elektrodistribucijska podjetja, ki so pogodbeni izvajalci gospodarske javne službe dejavnosti distribucijskega operaterja električne energije, t.j. družba SODO d.o.o. (v nadaljevanju: GJS SODO) v RS. Iz Smernic državnih pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo, poglavje »4.9 Pomoč za energetska infrastruktura«, tč. 375 izhaja, da ne gre za državno pomoč, kadar se energetska infrastruktura upravlja v okviru »naravnega monopola«, za katerega se šteje, da obstaja, kadar so izpolnjeni štirje kumulativni pogoji. Energetska infrastruktura v RS se z izvajanjem GJS SODO upravlja v okviru »naravnega monopola« v skladu s pogoji, določenimi v Smernicah, kar pomeni, da pri načrtovanem financiranju ne gre za državno pomoč.

Časovnica

- Q2 2024: objava javnega razpisa
- Q4 2024: izdaja sklepov o izboru projektov za sofinanciranje

- Q2 2026: zaključek izvedbe podprtih projektov

Ciljne skupine

Elektrodistribucijska podjetja

Možne ovire in rešitve (strategije reševanja)

Pri predmetni investiciji ne prepoznavamo možnih ovir, saj se naložbe v SN omrežje redno izvajajo v okviru razvojnih načrtov posameznega elektrodistribucijskega podjetja, ki izhajajo iz krovnega desetletnega razvojnega načrta družbe SODO, d.o.o. (t.j. Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v Republiki Sloveniji od leta 2023 do leta 2032).

ID. Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijaska mobilnost

Ključni izzivi

Zaradi prepletenosti investicijskih in drugih ukrepov, ki jih je potrebno izvesti tako na elektro-energetskem kot prometnem omrežju, je nujno, da država za različne ciljne skupine vzpostavi ustrezno podporno shemo, ki bo ciljno usmerjala javna sredstva v investicije na področju infrastrukture za alternativna goriva v prometu in brezemisijaskih vozil, pri tem pa upoštevala morebitno prisotnost elementov državne pomoči in to ustrezno regulirala. Pri tem Slovenija prepoznava pomanjkljivo razpoložljivost stabilnih finančnih virov, ki so na voljo za tovrstne ukrepe, zato je nujno, da se v okviru RePowerEU del sredstev nameni za investicije v promet brez emisij. S tem bo Slovenija sledila priporočilom Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2022 in mnenju Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2022 ter hitreje dosegla zastavljene nacionalne cilje tako na področju vozil s pogonom na alternativna goriva kot tudi polnilne ali oskrbovalne infrastrukture, ki jih je v skladu s še veljavno Direktivo (EU) 2014/94/EU o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva določila v nacionalnem okviru politike.

Javni potniški promet je hrbtenica trajnostne mobilnosti, zato želi Slovenija prehod na brezemisijaska vozila še posebej spodbujati v tem sektorju. Za ta namen je v okviru večletnega finančnega okvirja za obdobje 2021-2027 načrtovana poraba dela sredstev kohezijske politike v okviru izvajanja gospodarske javne službe mestnega linijskega avtobusnega potniškega prometa. Hkrati Slovenija na področju prehoda na brezemisijasko mobilnost izrazito zaostaja glede na cilje, ki so zapisani v nacionalni Strategiji na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Republiki Sloveniji (Strategija). V Sloveniji je bilo konec leta 2022 skupaj registriranih 1.440.897 vozil kategorij M1, M2, M3, N1, N2 in N3 - od tega le 11.800 električnih vozil (baterijska električna vozila – BEV, skupaj s priključnimi hibridi - PHEV), kar znaša le 0,82% voznega parka. Glede na cilje v Strategiji bi moralo število registriranih električnih vozil do leta 2025 znašati 69.972 in do leta 2030 213.007 vozil. V Sloveniji je bilo konec leta 2022 registriranih 8.290 baterijskih električnih vozil (BEV), kar znaša le 0,58 % slovenskega voznega parka.

Za Slovenijo je prav tako značilna razpršena in neenakomerna poselitev. Prebivalstvo je zgoščeno v večjih urbanih središčih, kotlinah, dolinah, nižinah in ob obali, reliefno razgibana območja s slabšimi naravnogeografskimi razmerami in prometno težje dostopna območja pa so redkeje poseljena. V letu 2021 so v Sloveniji na kvadratnem kilometru površine v povprečju živeli 104 prebivalci. Vrzel v zaostanku države pri prehodu na brezemisijaska vozila želimo odpraviti tudi z ukrepom dodeljevanja

finančnih spodbud za nakup brezemisijских vozil¹⁵ tako fizičnim kot pravnim osebam, ne glede na obliko lastnine (javna/zasebna), saj bo primarno vodilo državnega in lokalnih načrtov za vzpostavitev polnilne infrastrukture zagotavljanje dovolj razvejane in zmogljive polnilne infrastrukture v državi. Po napovedih slovenskega operaterja prenosnega omrežja bo v prihodnje večina polnjenja (70% - 80%) električnih vozil potekala na zasebni polnilni infrastrukturi – doma ali v službi pri delodajalcih. Le v primerih, ko bodo električna vozila parkirana dalj časa, bo mogoče krmiliti odjem električne energije iz omrežja, kar je nujno potrebno za vzdržnost elektroenergetskega sistema. Koncept dolgotrajnega, počasnega polnjenja doma in v službi ter pogoji za integracijo zasebne polnilne infrastrukture v elektroenergetski sistem so pojasnjeni na spletni strani systemskega operaterja prenosnega električnega omrežja v Sloveniji¹⁶. Za zagotavljanje ustrezne polnilne infrastrukture, ki bo omogočala počasno polnjenje vozil doma ali v službi in bo tehnološko ustrezna za krmiljenje odjema električne energije, smo oblikovali ukrep spodbujanja postavitve polnilne infrastrukture za električna vozila, ki bo za uporabo v zasebne namene na voljo tako zasebnim kot javnim investitorjem.

Cilji

- povečanje uporabe alternativnih goriv v prometu, s poudarkom na brezemisijски mobilnosti, in s tem zmanjšanje deleža emisij toplogrednih plinov in onesnaževal iz prometa;
- uvedba strateškega načrtovanja in upravljanja primernih geografskih lokacij za postavitve zmogljive polnilne infrastrukture glede na prometne tokove in elektro-energetsko omrežje;
- zagotavljanje pogojev za regionalno in čezmejno mobilnost na alternativna goriva (z vzpostavitvijo državne mreže polnilne infrastrukture ob državnih cestah);
- zapolnitev vrzeli pri aktivnostih financiranja ukrepov na področju alternativnih goriv v prometu.

Opis narave, vrste in obsega investicije

Za zapolnitev vrzeli pri financiranju investicij na področju infrastrukture z alternativnimi gorivi in brezemisijских vozil bomo že načrtovane investicije C1.K4.IE komponente Trajnostna mobilnost v okviru že sprejetega NOO na tem področju dopolnili z ukrepi, ki predvidevajo pospeševanje mobilnosti z brezemisijскими vozili ter vzpostavitvijo polnilne ali oskrbovalne infrastrukture (za polnjenje vozil z električno energijo oz. oskrbo vozil z vodikom), kjer so te potrebe izražene že danes oz. kjer želi RS pospešiti razvoj trga alternativnih goriv v prometu (npr. javni potniški promet).

Izvedbena določila (način izvajanja)

Investicijski del zajema naslednje ukrepe:

- izvedba demonstracijskega projekta vzpostavitve brezemisijского javnega potniškega prometa v RS,
- izvedba postopka dodelitve spodbud za nakup brezemisijских vozil,
- izvedba postopka dodelitve spodbud za postavitve polnilne infrastrukture v zasebni lasti,
- izvedba postopka dodelitve sredstev sofinanciranja za postavitve javno dostopnih polnilnih mest ali polnilnih mest v lasti državne uprave (dopolnitev obstoječih investicij, predvidenih v okviru investicije C1.K4.IE komponente Trajnostna mobilnost).

Skladno z samo izvedbo, glede na kratko časovnico za ukrepe RePowerEU (ter zaznana tveganja, opredeljena spodaj), sta ukrepa vzpostavitve brezemisijске linije (prioritetno!) in dodeljevanje spodbud za nakup brezemisijских vozil zastavljena alternativno. Pomeni, da se v primeru izvedljivosti do postavljenih rokov lahko dodatna sredstva namenijo vzpostavitvi dodatnih brezemisijских linij ali obratno

¹⁵ V tem dokumentu so z izrazom »brezemisijско vozilo« zajeta le vozila brez emisij iz izpušne cevi (zero-tailpipe emission vehicles), kar zajema 100% električna vozila ali vozila na gorivne celice na osnovi vodika.

¹⁶ Dostopno na: <https://www.e8concept.com/sl/o-konceptu>.

(druga prioriteta), da se dodatna sredstva namenijo spodbudam za nakup brezemisijских vozil. Temu primerno je tudi določen cilj, ki vsebuje alternativno možnost

Spodbude se dodeljujejo v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance, in sicer z enim izmed postopkov dodelitve javnih sredstev (javni razpis, javni poziv, neposredna potrditev projekta), ter v skladu s postopki in pod pogoji, ki jih določajo predpisi, ki urejajo dodeljevanje državnih pomoči. Poleg upoštevanja tehničnih pogojev in pravil s področja brezemisijских vozil in postavitve polnilne in oskrbovalne infrastrukture za vozila na alternativna goriva, bodo izvajalci ukrepov oz. končni prejemniki spodbud v izvedbo aktivnosti na ravni projekta morali vključiti tudi spoštovanje »načela, da se ne škoduje bistveno«. Podprti bodo le tisti projekti, ki bodo skladni z DNSH Tehničnimi smernicami 2021/C58/01.

Državne pomoči:

Za namen investicije v infrastrukturo za alternativna goriva v prometu in brezemisijisko mobilnost, v okviru katere je predvidenih več raznolikih naložb za različne potencialne upravičence, bo potrebno oblikovati več novih shem državne pomoči, ki bodo predvidoma oblikovane na podlagi Uredbe o dodeljevanju nepovratnih sredstev za spodbujanje prehoda na trajnostno mobilnost in vzpostavitev ustrezne infrastrukture, katere predlog je trenutno v javni obravnavi. Dodeljena državna pomoč bo združljiva z Uredbo Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187, str. 1, z dne 26. 6. 2014), (predvsem členov 36.a, 36.b, 37., 38 in 56. člena ter splošnih določb Uredbe 651/2014/EU) ali po Začasnem okviru za krizne razmere in prehod za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (2023/C 101/03). Glede na predvidena pravila državnih pomoči je predvidena dovoljena intenzivnost pomoči med 40 in pod določenimi pogoji tudi do 100%, v odvisnosti od postopka dodelitev sredstev, vrste naložbe, prejemnika pomoči, območje izvajanja itd.

Časovnica

- Q2 2024 objava javnih razpisov ali pozivov, izvedba postopkov neposredne potrditve projektov
- Q1 2025: izbor prejemnikov sredstev
- Q2 2026: izvedba investicij in demonstracijskega projekta

Ciljne skupine

V okviru predmetne investicije bodo finančne spodbude namenjene:

- fizičnim osebam (prebivalstvo),
- fizičnim osebam, ki opravljajo registrirano dejavnost,
- pravnim osebam javnega in zasebnega prava.

Možne ovire in rešitve (strategije reševanja)

Možne ovire se lahko pojavijo pri načrtovanju in izvedbi demonstracijskega projekta vzpostavitve brezemisijiske linije javnega potniškega prometa, saj je za njegovo vzpostavitev potrebno poiskati pravo razmerje med številom avtobusov in potrebno polnilno oz. oskrbovalno infrastrukturo za polnjenje oz. oskrbo teh vozil, da bi lahko obstoječa linija obratovala po ustaljenem voznem redu. Podprti bodo projekti z ustrezno zastavljeno tehnično rešitvijo in režimom polnjenja oz. oskrbe brezemisijских vozil z alternativnim gorivom, ki omogočajo nemoteno obratovanje izbrane linije javnega potniškega prometa.

MEJNIKI, CILJI, ČASOVNICA

Ključni mejniki in cilji poglavja REPowerEU so:

- ✓ *Cilj (b) - povečanje energetske učinkovitosti v stavbah in kritični energetski infrastrukturi, razogljičenje gospodarstva, povečanje proizvodnje in uporabe trajnostnega biometana in obnovljivega vodika ali vodika brez fosilov ter povečanje deleža obnovljive energije:*

Reforma RA: Reforma umeščanja in pospeševanja OVE v Sloveniji

- Q4/2023: začetek veljavnosti Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOV)
- Q2/2024: sprejem Uredbe o podrobnejših pravilih urejanja prostora ob postavitvi fotonapetostnih naprav

Investicija IA: Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE

- Q2/2024: objava javnega razpisa za podporo novim tehnologijam OVE v sistemih daljinskega ogrevanja
- Q2/2026: dodatna zmogljivost OVE v sistemih daljinskega ogrevanja (23 MW)

Investicija IB: Naložbe v URE in razogljičenje v industriji

- Q2/2024: objava javnega razpisa
- Q2/2026: število dokončanih projektov (22) ter izplačilo vseh dodeljenih sredstev

- ✓ *Cilj (e) - obravnava ozkih grl v notranjem in čezmejnem prenosu in distribuciji energije ter podpiranje prometa brez emisij in njegove infrastrukture, vključno z železnico:*

Reforma RB: Vzpostavitev učinkovitega sistema financiranja investicijskih in drugih ukrepov za podporo prometu brez emisij

- Q2/2023: začetek veljavnosti Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu

Investicija IC: Krepitev distribucijskega sredjenapetostnega omrežja električne energije

- Q2/2024: objava javnega razpisa za izgradnjo novega ali rekonstrukcijo obstoječega sredjenapetostnega distribucijskega omrežja
- Q2/2026: dolžina novega ali rekonstruiranega sredjenapetostnega distribucijskega omrežja (279 km)

Investicija ID: Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijaska mobilnost

- Q2/2024: objava javnega razpisa za postavitev polnilne ali oskrbovalne infrastrukture
- Q2/2026: operativna brezemisijaska linija javnega potniškega prometa (1) / alternativno št. podprtih brezemisijaskih vozil (2.000)
- Q2/2026: operativna polnilna ali oskrbovalna mesta za brezemisijaska vozila (792)

d) Projekti s čezmejno ali večdržavno razsežnostjo ali učinkom

Ukrepi oz. investicije, načrtovane v okviru poglavja REPowerEU, so neposredno povezane s trajnostnim okrevanjem, krepitvijo odpornosti in povečanjem energetske varnosti države, zlasti pa zmanjšujejo odvisnost od uvoženih fosilnih goriv in pripomorejo k spopadanju z geopolitični in energetsko krizo. Učinek izvedbe vseh načrtovanih ukrepov oz. investicij ima tudi čezmejne razsežnosti, saj prispevajo k večji varnosti oskrbe z energijo Unije kot celote, še zlasti na področju oskrbe z energijo, distribucije in hranjenja. Prav tako se ukrepi, ki ciljajo na zmanjšanje odvisnosti od fosilnih goriv ter na zmanjšanje povpraševanja po energiji lahko štejejo kot pozitivni z vidika čezmejnih vplivov, saj pomenijo večjo zmogljivost, sprostitev kapacitet oz. možnost dobave energije za druge države.

V poglavju REPowerEU smo kot enega izmed ključnih ukrepov usmerili v razogljičenje gospodarstva (34,5 % sredstev) in bo namenjen ukrepom zmanjšanja odvisnosti od fosilnih goriv (prehod na OVE) ter

hkrati ukrepom povečanja energetske učinkovitosti (URE), ki pomenijo zmanjšanje povpraševanja po energiji. Drugi ukrep, ki neposredno vpliva na čezmejne prometne tokove in nemoteno brezemisijsko mobilnost pri tranzitu preko meja RS, je investicija v infrastrukturo za alternativna goriva in brezemisijška vozila (32,7 % sredstev). Slednja bo odpravila nekatera ozka grla na področju polnjenja električnih vozil oz. oskrbe vozil z vodikom pri tranzitu skozi območje Slovenije in izboljšala zanesljivost opravljenih poti z brezemisijškimi vozili na območju RS za domače in tuje uporabnike polnilne oz. oskrbovalne infrastrukture ter javnega potniškega prometa. Brezemisijška mobilnost fizičnih in pravih oseb pomeni zmanjšanje ogljičnega odtisa in emisij onesnaževal pri poslovnih in zasebnih potovanjih po Uniji, zmanjšanje hrupa zaradi prometa in izboljšanje kakovosti življenja prebivalstva Unije.

Prelivanje pozitivnih učinkov nacionalnih ukrepov v druge države članice se bo zgodilo tudi v okviru nadgradnje distribucijskega omrežja (16,4 % sredstev), saj bodo izboljšane kapacitete omrežja (preko prenosnega omrežja) in vključitev pametnih elementov omrežja za aktivno upravljanje omrežja neposredno vplivalo na čezmejne energetske pretoke med državami. Investicija bo omogočila odpravo nekaterih ozkih grl v smislu prenosa, distribucije in shranjevanja energije, kar povečuje energetska varnost in zanesljivost na ravni Unije kot celote. Nenazadnje tudi predvideni ukrep podpore prestrukturiranju obstoječih daljinskih sistemov ogrevanja na obnovljive vire energije (16,4 % sredstev) neposredno vpliva na zmanjšanje porabe fosilnih goriv ter zmanjšanje potreb po uvozu le-teh. Podprte bodo predvsem tehnologije, ki izkoriščajo potenciale OVE za potrebe ogrevanja in hlajenja, povečajo učinkovitost in konkurenčnost sistemov daljinskega ogrevanja, spodbujajo soprodukcijo toplote in elektrike (SPTE) iz OVE, povečajo delež rabe OVE z uporabo novih, naprednih in inovativnih rešitev ter tehnologij ter zmanjšujejo rabo zemeljskega plina v sektorju ogrevanja.

Pričakovani čezmejni vpliv ukrepov oz. investicij poglavja REPowerEU z ocenjenimi stroški in deležem skupnih ocenjenih stroškov vseh ukrepov, vključenih v poglavje REPowerEU:

Naziv ukrepa/investicije	Ocenjeni stroški (v mio EUR)	Delež ocenjenih stroškov v skupnih ocenjenih stroških ukrepov REPowerEU (v %)
Investicija A:		
Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE	20,00	16,4
Investicija B:		
URE in razogljičenje v industriji	42,17	34,5
Investicija C:		
Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije	20,00	16,4
Investicija D:		
Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijška mobilnost	40,00	32,7

e) **Posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi organi ter drugimi ustreznimi deležniki**

URSOO je skupaj z Ministrstvom za okolje, podnebje in energijo (MOPE) in Ministrstvom za gospodarstvo, turizem in šport (MGTŠ) 4. aprila 2023 organiziral javni posvet glede vsebin novega poglavja Načrta za okrevanje in odpornost, s katerim bo vlada naslovila cilje evropskega načrta za zmanjšanje odvisnosti od ruskih energentov in pospešitev zelenega prehoda - REPowerEU. Posveta se je udeležilo 30 udeležencev, med njimi predstavniki organizacij s področja energetike, prometa, trgovine, gospodarstva, lokalne samouprave, nevladnih organizacij, društev, inštitutov in Evropske komisije. Predstavniki vlade so uvodoma predstavili izhodiščne predloge ukrepov novega poglavja in v razpravi z udeleženci odgovorili na njihova vprašanja.

Udeleženci posveta so se strinjali, da vseh tem s področja zelenega prehoda v poglavju REPowerEU ne bo mogoče nasloviti, tudi zaradi časovne omejenosti programskega obdobja Načrta za okrevanje in odpornost, ki se zaključi konec leta 2026. Poudarili so pomen komplementarnosti, teme za doseg zelenih ciljev se namreč izvajajo s pomočjo različnih finančnih virov, kar je potrebno upoštevati pri načrtovanju investicij in pri tem vselej upoštevati potrebe različnih sektorjev in ciljnih skupin.

V okviru posvetovanj so deležniki predhodno posredovali tudi pisne pripombe in predloge glede vsebine poglavja REPowerEU. Deležnikom je bil posredovan pisni odziv resorjev, predvsem s pojasnili o komplementarnosti ukrepov, čemur je bilo potrebno slediti v največji meri, zlasti v luči pravočasne izvedbe že načrtovanih reform in investicij v okviru REPowerEU. Upoštevana je bila pripomba deležnikov glede dajanja večjega poudarka javnemu potniškemu prometu, kar je ustrezno implementirano v besedilo poglavja. Prav tako je na podlagi pobude deležnikov ohranjena že predvidena podpora zasebni polnilni infrastrukturi in brezemisijem vozilom, saj je bilo na posvetu izpostavljeno, da je podpora zasebnemu sektorju na področju brezemisijске mobilnosti v RS slaba, kar se odraža tudi v deležu električnih vozil v slovenski floti registriranih vozil. Več informacij je predstavljenih v prilogi: 5.REPowerEU.

Izvedena je bila tudi analiza potreb (anketa) med deležniki v gospodarstvu za potrebe oblikovanja ukrepa za podporo učinkoviti rabi energije in razogljičenje v gospodarstvu, na podlagi česar se je podpora v obliki nepovratnih sredstev osredotočilo na potrebe v slovenski industriji.

f) **Digitalna razsežnost**

<i>Ukrep</i>	<i>Področje intervencije</i>	<i>Prispevek</i>	<i>Ocenjeni stroški (v mio EUR)</i>
Investicija C: Krepitev distribucijskega sredjenapetostnega omrežja električne energije	033 - Pametni energetske sistemi (tudi inteligentna energetska omrežja in sistemi IKT) ter povezano shranjevanje Načrtovane so okrepitve in nadgradnje omrežja in razvoj kompleksnih sistemskih platform, s katerimi bo v prihodnosti mogoče zagotoviti kakovostno oskrbo odjemalcev z električno energijo in boljšo odpornost proti morebitnim motnjam. Investicije, ki so načrtovane v okviru komponente, prispevajo h krepitvi distribucijskega omrežja, izboljšujejo njegovo zmogljivost in prilagodljivost, povezanost podatkovnih baz in nadzor v realnem času	40 %	8

	pripomoreta k optimizaciji izvajanja procesov upravljanja in pravočasnega ukrepanje ob izrednih vremenskih dogodkih ali drugih motnjah ter omogočata hitrejša odločanja. Investicije bodo zajemale nove nadzorne sisteme in senzorske tehnologije, ki bodo omogočale interaktivno in inteligentno spremljanje, merjenje, nadzor kakovosti oz. upravljanje proizvodnje, prenosa, distribucije ali porabe energije znotraj distribucijskega omrežja.		
--	--	--	--

V okviru poglavja REPowerEU so prisotni tudi posredni vplivi načrtovanih investicij na digitalno razsežnost. To se bo še posebej odražalo v okviru naložb v infrastrukturo za alternativna goriva v prometu, ki bo opremljena z ustrežno strojno in programsko opremo za komunikacijo z zalednim sistemom, ki bo beležil statične in dinamične podatke o postavljeni polnilni oz. oskrbovalni infrastrukturi. Za vsa podprta polnilna oz. oskrbovalna mesta se bodo ti podatki evidentirali in osveževali v realnem času v okviru nacionalne dostopne točke, na voljo za uporabo in v vpogled vsem uporabnikom in potencialnim investitorjem. Prav tako bo postavljena polnilna infrastruktura za polnjenje električnih vozil, vključena v bodisi distribucijsko bodisi prenosno omrežje električne energije, opremljena tako, da bo omogočena komunikacija s sistemi nadzora in upravljanja omrežja, s čimer bo omogočeno pametno in optimalno spremljanje, merjenje in upravljanje porabe ter, kjer relevantno, proizvodnje oz. shranjevanje električne energije (npr. ob uporabi t.i. »vehicle-to-grid« V2G tehnologij oz. hranilnikov energije).

g) Podnebno in okoljsko označevanje

Prispevek investicijskih ukrepov poglavja REPowerEU k podnebnim ciljem po Metodologiji za spremljanje podnebnih ukrepov v skladu s Prilogo VI k Uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost:

<i>Ukrep</i>	<i>Področje intervencije</i>	<i>Prispevek</i>	<i>Višina sredstev (v mio EUR)</i>
Investicija A: Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE	034 bis0 - Visoko učinkovita soproizvodnja toplote in električne energije, daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu (10 mio EUR) Predvideno prestrukturiranje sistemov daljinskega ogrevanja bo z večjo energetske učinkovitostjo, uvajanjem obnovljivih virov energije in zmanjševanjem izpustov toplogrednih plinov prispevalo k blaženju podnebnih sprememb. Nove prestrukturirane sisteme daljinskega ogrevanja, t. i. sisteme četrte generacije bodo odlikovale nizke delovne temperature, prožnost obratovanja, možnost soproizvodnje toplote in električne energije z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu, izraba odpadne toplote, shranjevanje toplote, povezovanje s sektorji proizvodnja električne energije, promet ter vključevanje OVE in odvečne toplote in uporaba sistemov za nadzor in upravljanje z energijo. Gre za prenovo obstoječe infrastrukture daljinskega	100 %	10

	<p>ogrevanja in hlajenja, pri katerem se uporablja vsaj 50 % energije iz obnovljivih virov, 50 % odvečne toplote, 75 % toplote iz sproizvodnje ali 50 % kombinacije takšne energije in toplote kot to določa člen 2(41) Direktive 2012/27/EU. Pri sproizvodnji z visokim izkoristkom ukrep dosega emisije v življenjskem ciklu, ki so nižje od 100gCO₂ e/kWh ali toplote/hlajenja, proizvedene iz odpadne toplote.</p> <p>030 bis - Obnovljivi viri energije: biomasa z visokim prihrankom toplogrednih plinov (10 mio EUR)</p> <p>Poleg zgoraj navedenega bo morala biti v primeru izrabe biomase naložba skladna z zahtevami iz opombe 8. poglavja VI Uredbe (EU) 2021/241 kot navedeno: »Cilj ukrepa se nanaša na proizvodnjo električne energije ali toplote iz biomase v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, cilj ukrepa je doseči vsaj 80 % prihranek emisij toplogrednih plinov v obratu zaradi uporabe biomase v zvezi z metodologijo za prihranek emisij toplogrednih plinov in z relativno primerjalno vrednostjo za fosilna goriva iz Priloge VI k Direktivi (EU) 2018/2001.</p>	100%	10
Investicija B: URE in razogljičenje v industriji	<p>047 - Podpora okolju prijaznim proizvodnim procesom in učinkoviti rabi virov v MSP (13 mio EUR)</p>	40 %	5,2
	<p>047a - Podpora okolju prijaznim proizvodnim procesom in učinkoviti rabi virov v velikih podjetjih (29,17 mio EUR)</p> <p>Predvidena investicija v URE in razogljičenje v industriji bo prispevala k okolju prijaznim proizvodnim procesom v MSP in velikih podjetjih (uvajanje novih nizkoogljičnih tehnologij v proizvodne procese, elektrifikacija procesov, ipd.), prav tako bo poudarek na učinkoviti rabi virov, predvsem energije, ter večanju samooskrbe (uvajanje OVE ter hranilnikov energije in toplote).</p>	40 %	11,668
Investicija C: Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije	<p>033 - Pametni energetske sistemi (tudi inteligentna energetska omrežja in sistemi IKT) ter povezano shranjevanje (20 mio EUR)</p> <p>Predvidene investicije za krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja bodo omogočale čim lažjo priključitev razpršenih virov električne energije. Elektroenergetsko omrežje se spreminja v aktivni sistem za izmenjavo električne energije, ki vključuje tako številčnejše porabnike kot razpršene vire električne energije in tudi aktivna bremena ter električne avtomobile. Aktivna omrežja omogočajo vključevanje večjega deleža razpršenih virov in tako omogočajo oz. zagotavljajo fleksibilnost,</p>	100 %	20

	prilagodljivost obratovanja omrežja za distribucijo električne energije in ekonomsko učinkovitost. Naložbe v elektroenergetsko omrežje bodo podprle razogljičenje prometnega sektorja in hitrejšo uvajanje OVE. Naložbe v distribucijsko omrežje posredno pripomorejo tudi k razogljičenju drugih gospodarskih panog, saj s povečanjem zanesljivosti sistema podpira vključevanje večjih porabnikov.		
Investicija D: Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijska mobilnost	073 - Infrastruktura za okolju prijazen mestni promet (2 mio EUR)	100 %	2
	074 - Vozni park za okolju prijazen mestni promet (18 mio EUR)	100 %	18
	077 - Infrastruktura za alternativna goriva (20 mio EUR)	100 %	20
	Predvidena investicija zajema naložbe na področju infrastrukture za alternativna goriva in brezemisijskih vozil. Investicija bo spodbudila razvoj trga alternativnih goriv v prometu in razmah uporabe brezemisijskih vozil na območju RS, s tem pa povečanje čiste ali podnebno nevtralne mobilnosti v skladu z 10. členom Uredbe (EU) št. 2020/852. V okviru kode 074 bo del sredstev namenjenih posodobitvi voznega parka javnega potniškega prometa z brezemisijskimi vozili (v predvideni višini 3 mio EUR), del pa za subvencije za nakup brezemisijskih vozil za posodobitev voznega parka prebivalstva (v predvideni višini 15 mio EUR), ki bo prav tako vplival na okolju prijazen mestni promet, saj večji del prebivalstva na delovna mesta oz. šolo ter po opravkih dnevno migrira v mesta. V okviru kode 073 bo vzpostavljena polnilna oz. oskrbovalna infrastruktura za polnjenje oz. oskrbo brezemisijskih vozil z alternativnim gorivom (elektrika, vodik v predvideni višini 2 mio EUR). Z naložbami v vozni park in polnilno oz. oskrbovalno infrastrukturo javnega potniškega prometa bo kot demonstracijski projekt vzpostavljena brezemisijska linija v javnem potniškem prometu. V okviru kode 077 bodo k doseganju podnebnih ciljev prispevale tudi naložbe v preostalo polnilno oz. oskrbovalno infrastrukturo za spodbujanje brezemisijske mobilnosti prebivalstva ter javnega in zasebnega sektorja (v predvideni višini 20 mio EUR).		

Iz preglednice je razvidno, da vse 4 investicije, načrtovane v okviru novega poglavja REPowerEU, prispevajo k podnebnim ciljem najmanj 40 %. V skladu z navedenim ni nobenega dvoma, da se bistveno presega zahtevo EK, da mora samo poglavje REPowerEU doseči podnebni cilj v višini vsaj 37 % na podlagi skupnih ocenjenih stroškov ukrepov, vključenih v poglavje REPowerEU.

h) Načelo, da se ne škoduje bistveno

V skladu s Tehničnimi smernicami za uporabo »načela, da se ne škoduje bistveno« v skladu z Uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost (C(2021) 1054 final) je za vsak predviden ukrep ocenjen njegov vpliv na okoljske cilje. Na podlagi samoocene skladnosti z »načelom, da se ne škoduje

bistveno« je ugotovljeno, da noben od predvidenih ukrepov v okviru poglavja REPowerEU nima bistvenega škodljivega vpliva na katerega koli od šestih okoljskih ciljev.

Vse reforme v okviru poglavja REPowerEU in povezane investicije imajo pomemben pozitiven učinek predvsem na podnebne cilje, kar izhaja že iz Metodologije za spremljanje podnebnih ukrepov.

Izpolnjeni kontrolni sezname samoocene za vsak posamezen ukrep se nahajajo v Prilogi 2.REPowerEU.

i) Financiranje in stroški

V nadaljevanju podajamo informacije o ocenjenih stroških načrtovanih naložb, ocenjenih na podlagi statističnih podatkov, publikacij, podatkov, pridobljenih na podlagi analize deležnikov, napovedi gospodarskih gibanj za obdobje 2024-2026 in ocen stroškov podobnih ali enakih vrst naložb v že sprejetem NOO oz. prilagoditvi NOO (kjer relevantno).

Cilj (b) - povečanje energetske učinkovitosti v stavbah in kritični energetski infrastrukturi, razogljičenje gospodarstva, povečanje proizvodnje in uporabe trajnostnega biometana in obnovljivega vodika ali vodika brez fosilov ter povečanje deleža obnovljive energije

Investicija IA: Spodbujanje prestrukturiranja obstoječih daljinskih sistemov z novimi tehnologijami OVE

Stroški naložb:

Investicija v prestrukturiranje daljinskih sistemov na OVE, ki vključujejo uporabo novih tehnologij, se bo izvajala z dodeljevanjem sredstev preko javnega razpisa. Za to investicijo je predvidena dodelitev 19,895 mio EUR nepovratnih sredstev, pri čemer je predvideni delež sofinanciranja 45 %.

Glede na časovni okvir pobude REPowerEU je realizacija naložb načrtovana od vključno leta 2022 so Q2 2026. Gre za sofinanciranje zelo različnih ukrepov za povečanje izrabe OVE in odvečne toplote, spodbujanje soprodukcije toplote in elektrike (SPTe) iz OVE, proizvodnjo toplote iz OVE z uporabo toplotnih črpalk, geotermalne energije, sončnih kolektorjev, lesne biomase¹⁷ in povezovanje sektorjev (z izvedbo hranilnikov energije, uvajanje tehnologij »power2heat« idr.). Prednostno bodo podprte predvsem naložbe, ki vpeljujejo nove, inovativne tehnologije na področju sistemov daljinskega ogrevanja, kot npr. naložbe v toplotne črpalke, v kombinaciji s sončnimi kolektorji za pridobivanje obnovljive električne energije za potrebe daljinskega ogrevanja, zato ocena stroškov investicije združuje referenčne stroške teh vrst naložb.

Predinvesticijske ocene naložb so bile podane s strani investitorjev v daljinske sisteme med strokovnimi posveti z deležniki iz sektorja sistemov daljinskega ogrevanja.

Za izvedbo naložbe v toplotno črpalko, ki vključuje nove, inovativne tehnologije, je pričakovati višje investicijske vložke. Na podlagi analize podatkov deležnikov o načrtovanih investicijah v obdobju izvajanja ukrepa je izbrana referenčna naložba v tehnološko inovativno toplotno črpalko, ki bo izkoriščala toploto rečne vode v kombinaciji s sončno elektrarno, z nazivno močjo za proizvodnjo toplote 2,4 MW (Priloga: 3.REPowerEU). Stroškovna vrednost naložbe je v skladu z navedeno referenčno naložbo ocenjena na 2,2 mio EUR, kar ob upoštevanju 45 % sofinanciranja pomeni 412.500,00 EUR sofinanciranja na 1 MW toplotne moči (konkreten izračun je podan v tabelah spodaj).

Pri oceni stroškov za izgradnjo sončnih elektrarn izhajamo iz pripravljene ocenjene vrednosti navedenih projektov v že sprejetem NOO - finančna ocena v okviru investicije C1.K1.ID. Investicijska ocena za izvedbo sončnih elektrarn v Sloveniji tako znaša povprečno 1.000 EUR/kW oz. 1 mio EUR na MW

¹⁷ V javnem razpisu bo vključen pogoj, da mora biti uporaba biomase (vključno z uvoženo biomaso) skladna z Direktivo 2012/27/EU in Direktivo (EU) 2018/2001, sicer tak projekt ni upravičen do sofinanciranja.

električne moči; ocena vrednosti je bila pripravljena na podlagi statističnih podatkov iz publikacije IRENA 2019¹⁸. Ob upoštevanju 45 % sofinanciranja (glej tabele spodaj) to pomeni 450.000,00 EUR sofinanciranja na 1 MW električne moči. Pri tovrstnih, kombiniranih investicijah znaša ocenjeni skupni znesek sofinanciranja na enoto 862.500,00 EUR na 1 MW inštalirane moči.

Izračun vrednosti stroška na enoto ter vrednosti cilja investicije IA:

Referenčna naložba	Vrednost naložbe	Nazivna moč naprave - proizvodnja toplote/elektrike (MW)	Vrednost naložbe na enoto (EUR/MW)	Stopnja sofinanciranja	Znesek sofinanciranja/MW
toplotna črpalka (inovativna tehnologija)	2.200.000,00	2,40	916.666,67	0,45	412.500,00
sončna elektrarna	1.000.000,00	1	1.000.000,00	0,45	450.000,00
			1.916.666,67		862.500,00

Sredstva REPowerEU	19.895.000,00
Vrednost naložbe na enoto (EUR/MW)	1.916.666,67
Ocena sofinanciranja na enoto (EUR/MW)	862.500,00
Vrednost cilja - dodatna zmogljivost naprav za proizvodnjo toplote (MW)	23,07

Ocenjena vrednost vseh naložb z vključenim DDV znaša 54 mio EUR oz. približno 44,2 mio EUR brez DDV, ob upoštevanju predpostavke, da 19,895 mio EUR razpoložljivih nepovratnih sredstev predstavlja 45 % višine naložbe upravičenih stroškov, vezano na predvidene pogoje nove sheme državnih pomoči.

Glede na razpoložljive ocene bi bilo mogoče s predvidenimi nepovratnimi sredstvi v okviru predmetne investicije izvesti prestrukturiranje daljinskih sistemov za povečanja deleža OVE v daljinskih sistemih v obsegu najmanj 23 MW dodatno inštalirane toplotne moči.

Stroški zaposlitev:

Zaradi časovnega okvirja za izvedbo vseh ukrepov v okviru pobude REPowerEU, so v okviru predmetne investicije potrebne dodatne kadrovske okrepitve. Za potrebe tehnične in administrativne izvedbe vseh aktivnosti, povezanih z izvedbo investicije (preliminarne analize in sodelovanje z deležniki, priprava vsebinskih izhodišč za potrebe priprave javnega razpisa, sodelovanje pri pripravi in izvedbi javnega razpisa, obveščanje in komuniciranje z javnostmi o podprtih projektih in njihovih rezultatih, aktivnosti s končnimi prejemniki, spremljanje projektov/ukrepa za potrebe poročanja EK, koordinacijskim organom, stroškovnim organom, revizijskim organom in drugimi nadzornimi organi) se na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo zaposli ena oseba. Ocenjeni stroški dela za obdobje 3 let (od 1.1.2024 do 31.12.2026) znašajo 105.000 EUR (Priloga: 4.REPowerEU).

Stroški dela (MOPE) = 35.000 EUR/leto * 3 leta * 1 oseba = 105.000 EUR

Investicija IB: URE in razogljichenje v industriji

Stroški naložb:

V okviru ukrepa URE in razogljichenje v industriji je predvidena dodelitev 42,17 mio EUR nepovratnih sredstev (vključno s 5,26 mio EUR iz BAR). Z navedenimi sredstvi bodo podprte investicije in tehnološke rešitve v podjetjih, ki bodo prispevale k zmanjšanju izpustov TGP predvsem iz industrijskih dejavnosti, ki so trenutno odvisne od fosilnih virov energije, in sicer z elektrifikacijo in rabo obnovljivih virov energije, vključno z vodikom. Prav tako bodo podprte investicije za izvedbo ukrepov, ki bodo prispevale k

¹⁸ Dostopno na: <https://irena.org/publications/2020/Jun/Renewable-Power-Costs-in-2019>.

učinkovitejši rabi energije, z namenom zmanjšanja porabe električne energije predvsem v industrijskih dejavnostih. Podprli bomo tudi investicije v hranilnike energije in toplote. Navedene investicije bodo prispevale k povečanju učinkovite rabe energije, zniževanju stroškov za energijo in zmanjševanju škodljivih vplivov na okolje ter povečale konkurenčnost slovenskih podjetij, gospodarstva in države.

Te investicije so ključne za hitrejši tehnološki prehod industrije na nove tehnologije, kar je predpostavljeno tudi v osnutku posodobljenega nacionalnega Podnebnega in energetskega načrta 2030, ki predvideva dodatne ukrepe za hitrejšo uvajanje novih čistih tehnologij.

Pri izračunu investicijskih stroškov se kot podlaga upošteva metodologija izračuna stroškov za izveden Javni razpis za spodbujanje velikih investicij za večjo produktivnost in konkurenčnost v Republiki Sloveniji v okviru NOO (investicija C3.K9.IC). Namen tega javnega razpisa je bil spodbuditi gospodarske družbe k trajnostno naravnanim investicijam z vlaganji v naprednejšo tehnologijo in avtomatizacijo poslovnih procesov, ki bodo prispevale k razogljičenju ter zelenemu in digitalnemu prehodu ter dolgoročno omogočile večjo produktivnost gospodarske družbe, boljše okrevanje, odpornost, rast in konkurenčnost gospodarstva. Pri navedenem razpisu gre za vsebinsko podobne investicije (v naprednejše tehnološke rešitve, nakup učinkovite proizvodne opreme, itd.), kot so načrtovane v okviru investicije IB, zato je kot osnova za izračune upoštevana povprečna vrednost sofinanciranja projektov v okviru navedenega Javnega razpisa, ki je bila 1,5 mio EUR. Stopnja sofinanciranja v skladu s pravili glede državnih pomoči je bila cca. 32 %. Skupna vrednost razpisanih sredstev je bila tako 95 mio EUR, odobrenih je bilo 63 projektov, povprečna vrednost investicije brez DDV pa je tako znašala 4,76 mio EUR.

Pri ukrepu URE in razogljičenje v industriji je kot osnova izračunov ocene stroškov upoštevana enaka povprečna vrednost investicije kot pri investiciji C3.K9.IC iz že sprejetega NOO, torej 4,76 mio EUR.

Pričakujejo se nekoliko višje stopnje sofinanciranja glede na možne uporabe sheme državni pomoči. Ob upoštevanju **povprečne stopnje sofinanciranja 40 % upravičenih stroškov** (dejanska stopnja sofinanciranja bo odvisna od uporabljene sheme državnih pomoči; možna je od 30% do 60% stopnja sofinanciranja, glede na vrsto pomoči in velikost prejemnika) znaša predvideno sofinanciranje na projekt 1,90 mio EUR (40 % x 4,76 mio EUR).

Ob 42,17 mio EUR razpoložljivih nepovratnih sredstev bo tako lahko predvidoma podprtih najmanj **22 projektov** (42,17 mio EUR / 1,90 mio EUR).

Skupna ocenjena vrednost upravičenih stroškov vseh investicij pa znaša 104,72 mio EUR (22 x 4,76 mio EUR).

Lastna sredstva prejemnikov so tako predvidena v višini 62,81 mio EUR + DDV in jih prejemniki zagotavljajo sami.

Energetski pregledi velikih podjetij so pokazali, da je v industriji/procesih možno prihraniti 1.067.386 MWh energije ob naložbah v:

- kondenzacijske kotle, ogrevanje (77,9 %),
- uvedbo sistemov za upravljanje z energijo (4,7 %)
- izkoriščanje odvečne toplote (4 %),
- postavitve SPTE (2,1 %),
- odpravo puščanja komprimiranega zraka (1,7 %),
- hlajenje (1,3 %),
- energetske učinkovite motorje in aparate (1,2 %),
- razsvetljavo (1,1 %),
- organizacijske ukrepe, izobraževanja (1,3 %)
- drugo.

Predstavitev okvirne višine stroškov za posamezne aktivnosti v primeru ukrepa URE in razogljčenje v industriji (vrednost nepovratnega dela sredstev na podjetje bo od najmanj 500.000 EUR do največ 1,9 mio EUR, s ciljem podpreti vsaj 22 podjetij v okviru javnega razpisa):

Vrste in vsebina upravičenih stroškov, ki bodo sofinancirani v okviru predmetnega javnega razpisa, bodo podrobneje določeni v razpisni dokumentaciji in bodo odvisni tudi od uporabljene sheme državnih pomoči. Upravičeni stroški, ki bodo financirani, bodo zajemali stroške investicij za nakup opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, ter po potrebi in v odvisnosti od sheme državne pomoči v manjši meri tudi druge stroške, v kolikor bodo le-ti nujni za izvedbo projekta oz. za doseg ciljev projekta (npr. stroške storitev zunanjih izvajalcev, vključno z GOI deli, svetovanja ekspertov s področja URE ali razogljčenja).

Stroški bodo lahko upravičeni le v okviru upravičenega namena. Sofinanciranje ne bo odobreno za nakup rabljenih naprav. Sredstva bodo morala biti nabavljena od tretjih oseb pod tržnimi pogoji. Za tretje osebe se ne morejo šteti osebe, ki so več kot 25-odstotno lastniško ali kapitalsko povezane s prijaviteljem.

Cilj (e) - obravnava ozkih grl v notranjem in čezmejnem prenosu in distribuciji energije ter podpiranje prometa brez emisij in njegove infrastrukture, vključno z železnico.

Investicija IC: Krepitev distribucijskega srednjenapetostnega omrežja električne energije

Stroški naložb:

Za krepitev omrežja za distribucijo električne energije iz naslova pobude REPowerEU so namenjena sredstva v višini 19,895 mio EUR, in sicer za namen sofinanciranja rekonstrukcij in novogradenj srednjenapetostnega omrežja (10kV in 20kV SNO). Podlaga za oceno stroškov tovrstnih naložb je Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v Republiki Sloveniji od leta 2023 do 2032¹⁹, ki ga je pripravila družba SODO, d.o.o., systemskega operaterja distribucijskega omrežja z električno energijo. Izvedena je ocena stroškov na enoto (povprečni strošek na km novega SN omrežja in povprečni strošek na km rekonstruiranega SN omrežja), ki je upoštevala napovedi vlaganj iz razvojnega načrta ter obseg izvedenega omrežja. Upoštevano razmerje porabe nepovratnih sredstev med novogradnjo in rekonstrukcijo SN omrežja znaša 20:80 (glede na omejen časovni okvir izvedbe naložb je rekonstrukcija bistveno hitreje izvedljiva).

Izračun vrednosti stroška na enoto ter vrednosti cilja investicije IC:

Novogradnja SN omrežja - načrtovane naložbe			
Naložbeno leto	2024	2025	2026
Dolžina SN omrežja (km)	402,7	501,7	709,4
Načrtovana vrednost naložb (EUR)	49.600.000,00	68.300.000,00	95.900.000,00
Ocenjeni strošek na enoto (EUR/km)	123.168,61	136.137,13	135.184,66

Povprečni ocenjeni strošek na enoto (EUR/km)	131.496,80
Predvideni strošek sofinanciranja na enoto (EUR/km) - 70 %	92.047,76
Sredstva REPowerEU (EUR)	3.979.000,00
Dolžina novega SN distribucijskega omrežja (km)	43

Rekonstrukcija SN omrežja - načrtovane naložbe			
Naložbeno leto	2024	2025	2026
Dolžina SN omrežja (km)	206,3	255,7	329,4
Načrtovana vrednost naložb (EUR)	19.600.000	25.300.000	31.300.000
Ocenjeni strošek na enoto (EUR/km)	95.007,27	98.944,08	95.021,25

¹⁹ Dostopno na: [63ca3ecfe82f0428403271.pdf \(sodo.si\)](#).

Povprečni ocenjeni strošek na enoto (EUR/km)	96.324,20
Predvideni strošek sofinanciranja na enoto (EUR/km) – 70 %	67.426,94
Sredstva REPowerEU (EUR)	15.916.000,00
Dolžina rekonstruiranega SN distribucijskega omrežja (km)	236
Vrednost cilja - dolžina novega ali rekonstruiranega SN omrežja (km)	279

Ob upoštevanju predpostavke, da 19,895 mio EUR razpoložljivih nepovratnih sredstev predstavlja 70 % višine naložbe upravičenih stroškov (30% upravičenih stroškov in neupravičene stroške krijejo upravičenci z lastnimi viri), je ocenjeno, da znaša predvideni strošek sofinanciranja za 1 km novega SN omrežja 92.047,76 EUR/km, predvideni strošek sofinanciranja za 1 km rekonstruiranega SN omrežja pa 67.426,94 EUR/km.

Glede na razpoložljive ocene bi bilo mogoče s predvidenimi nepovratnimi sredstvi v okviru predmetne investicije podpreti 43 km novega in 236 km rekonstruiranega SN omrežja, kar predstavlja skupno 279 km novega ali rekonstruiranega SN distribucijskega omrežja, podprtega s sredstvi pobude REPowerEU.

Stroški zaposlitev:

Zaradi časovnega okvirja za izvedbo vseh ukrepov v okviru pobude REPowerEU, so v okviru predmetne investicije potrebne dodatne kadrovske okrepitve. Za potrebe tehnične in administrativne izvedbe vseh aktivnosti, povezanih z izvedbo investicije (preliminarne analize in sodelovanje z deležniki, priprava vsebinskih izhodišč za potrebe priprave javnega razpisa, sodelovanje pri pripravi in izvedbi javnega razpisa, obveščanje in komuniciranje z javnostmi o podprtih projektih in njihovih rezultatih, aktivnosti s končnimi prejemniki, spremljanje projektov/ukrepa za potrebe poročanja EK, koordinacijskim organom, stroškovnim organom, revizijskim organom in drugimi nadzornimi organi) se na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo zaposli ena oseba. Ocenjeni stroški dela za obdobje 3 let (od 1.1.2024 do 31.12.2026) znašajo 105.000 EUR (Priloga: 4.REPowerEU).

Stroški dela (MOPE) = 35.000 EUR/leto * 3 leta * 1 oseba = 105.000 EUR

Investicija ID: Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijaska mobilnost

Stroški naložb:

V okviru investicije na področju infrastrukture za alternativna goriva in brezemisijaska mobilnosti je načrtovana dodelitev 39,685 mio EUR sredstev iz pobude RePowerEU:

- **Ukrep 1: Spodbude za nakup brezemisijaskih²⁰ vozil v javni ali zasebni lasti:** Za pospešitev brezemisijaska mobilnosti v Sloveniji je potrebno javna in zasebna vlaganja usmeriti v zamenjavo slovenskega voznega parka bodisi z električnimi vozili (brez priključnih hibridnih električnih vozil) bodisi z vozili na vodikov pogon. V okviru tega ukrepa bodo spodbude usmerjene v nakup vozil v javni lasti za rabo v javnem potniškem prometu oziroma za poslovno rabo v javnem sektorju (pravne osebe javnega prava) kot tudi v nakup vozil v zasebni lasti za rabo v osebne namene (fizične osebe - prebivalstvo) ali poslovne namene zasebnega sektorja (fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, in pravne osebe zasebnega prava), saj je trg na področju elektromobilnosti še v zgodnji fazi razvitosti, o čemer pričajo tudi statistični podatki o deležu registriranih električnih vozil v slovenski floti osebnih vozil. Na področju vodika so trenutno v pripravi projekti razvojne narave, ki pa že kažejo velik potencial za prve aplikacije v realnem življenju (demonstracijski projekti v javnem potniškem prometu), zato ukrep omogoča dodeljevanje spodbud tudi za nakup brezemisijaskih vozil na vodikov pogon.

²⁰ V tem dokumentu so z izrazom »brezemisijaska vozilo« zajeta le vozila brez emisij iz izpušne cevi (zero-tailpipe emission vehicles), kar zajema 100% električna vozila ali vozila na gorivne celice na osnovi vodika.

Pri opredelitvi višini spodbude bo upoštevano načelo, da spodbuda ne presega razlike v ceni vozila na fosilni in brezemisijski pogon, pri čemer pa se predvideva preučitev strukturiranja spodbude iz nepovratnih sredstev glede na kategorijo vozila (podpore predvsem za osebna, kombinirana vozila). Na podlagi dosedanjih izkušenj je bila pri izračunu alternativnega cilja (brezemisijaska linija JPP/alternativno št. podprtih brezemisijaskih vozil) upoštevana zgornja meja spodbude (7.500 EUR), torej za predvidoma 15 mio – 2.000 podprtih nakupov brezemisijaskih vozil, kar bi pomenilo skoraj 17% povečanje voznega parka brezemisijaskih vozil v Sloveniji in torej pomemben vzvod za pospešen zeleni prehod na področju mobilnosti v Sloveniji.

- **Ukrep 2: Spodbude za postavitve polnilne oziroma oskrbovalne infrastrukture v javni ali zasebni lasti:** Za pospešitev brezemisijске mobilnosti in razvoj trga infrastrukture za alternativna goriva v prometu v Republiki Sloveniji je potrebno javna in zasebna vlaganja usmeriti v postavitve ustrezne polnilne oziroma oskrbovalne infrastrukture, ne glede na obliko lastnine in namen rabe te infrastrukture. Tako bodo v okviru predmetnega ukrepa spodbude usmerjene v postavitve polnilne oziroma oskrbovalne infrastrukture v javni ali zasebni lasti, ki:
  - a) je javno dostopna in pod določenimi pogoji na voljo vsem skupinam uporabnikov (spodbude za tovrstno polnilno oziroma oskrbovalno infrastrukturo lahko vsebujejo elemente državne pomoči),
  - b) ni javno dostopna in se koristi le za zasebne/poslovne namene določene skupine uporabnikov, npr. za rabo v javnem potniškem prometu oziroma za poslovno rabo v javnem ali zasebnem sektorju (pravne osebe javnega ali zasebnega prava, fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost); v okviru ukrepa pa bo podprta tudi polnilna infrastruktura za rabo v osebne namene (fizične osebe - prebivalstvo), saj je za vzdržnost elektroenergetskega sistema potrebno slediti konceptu počasnega polnjenja doma ali v službi na zasebni polnilni infrastrukturi (pri teh spodbudah ne gre za obliko državnih pomoči oz. spadajo med splošne skupinske izjeme v skladu z veljavno Uredbo GBER²¹).

Pri oceni stroškov za nakup brezemisijaskih vozil je predvideno, da se bodo financirala brezemisijaska vozila za potrebe izvajanja javnega potniškega prometa (na podlagi javnega razpisa/poziva ali z neposredno dodelitvijo sredstev) ter brezemisijaska vozila za zasebne namene s subvencijami za prebivalstvo, fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, in pravne osebe javnega ali zasebnega prava. Predvidena je vzpostavitev 1 brezemisijaska linije javnega potniškega prometa v RS, kjer je predvideno sofinanciranje upravičenih stroškov nakupa električnih vozil oz. vozil na vodikov pogon (avtobusov) v višini 3 mio EUR. Subvencije za nakup brezemisijaskih vozil za zasebne namene so ocenjeni v enaki višini trenutne subvencije za nakup novih električnih vozil, ki znaša 4.500 EUR za posamezno vozilo. Skupno je v obdobju izvajanja ukrepov iz pobude REPowerEU za subvencije namenjeno 15 mio EUR, ki se bodo dodeljevala na podlagi javnega poziva (npr. preko Eko sklada).

Ocenjeni stroški za postavitve polnilne ali oskrbovalne infrastrukture so preračunani na podlagi ocene stroškov za tovrstno infrastrukturo v obstoječem NOO oz. prilagoditvi načrta. Hkrati je upoštevana predvidena rast cen v obdobju izvajanja investicij NOO (na podlagi Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2023, UMAR). Ocenjeni povprečni strošek postavitve ene hitre polnilne postaje z dvema polnilnima mestoma z močjo nad 22 kW tako znaša 85.440,14 EUR brez DDV, upoštevan povprečni strošek postavitve ene običajne polnilne postaje z dvema polnilnima mestoma z močjo, enako ali manjšo od 22 kW, a večjo od 3,7 kW, pa znaša 22.410,53 EUR brez DDV.

	hitre polnilne postaje	običajne polnilne postaje
strošek na enoto v skladu z obstoječim NOO	61.000,00	16.000,00

²¹ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187, str. 1, z dne 26. 6. 2014), spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2017/1084 in Uredbo Komisije (EU) 2020/972

strošek na enoto v skladu s prilagoditvami NOO	79.885,60	20.953,60
strošek na enoto v skladu s prilagoditvami NOO - z upoštevanjo inflacije	85.440,14	22.410,53
Sredstva REPowerEU	11.210.375,40	4.804.446,60
Število podprtih polnilnih postaj	131	214
Število podprtih polnilnih mest za brezemisijška vozila	262	428
Vrednost cilja - operativna polnilna mesta za brezemisijška vozila	690	

Na podlagi referenčne naložbe za postavitve ultra hitrih polnilnic za potrebe izvajanja javnega potniškega prometa (z močjo 150 kW in več) se predvideva podpora za REPowerEU sredstvi v ocenjeni višini 3.670.178,00 EUR za predvidoma 10 tovrstnih polnilnic

V kolikor se bo pojavila možnost sofinanciranja postavitve oskrbovalne infrastrukture za oskrbo vozil z vodikom, prednostno za izvajanje javnega potniškega prometa, se bo del sredstev v ocenjeni višini 2 mio EUR dodelil tudi za te namene.

Skupna vrednost sofinanciranja naložb v polnilno ali oskrbovalno infrastrukturo je ocenjena na 21,685 mio EUR, kar ob upoštevanju vseh ocen stroškov pomeni, da je iz pobude REPowerEU predvidena postavitve 690 polnilnih oz. oskrbovalnih mest.

Investicija: Infrastruktura za alternativna goriva v prometu in brezemisijška mobilnost		
Ukrep	Končni prejemniki	Predvidena sredstva REPowerEU (v mio EUR)
Ukrep 1: Spodbude za nakup brezemisijških vozil v javni ali zasebni lasti: <ul style="list-style-type: none"> - za potrebe izvajanja javnega potniškega prometa - za zasebne namene 	fizične osebe (prebivalstvo), fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, pravne osebe javnega ali zasebnega prava	18
Ukrep 2: Spodbude za postavitve polnilne ali oskrbovalne infrastrukture v javni ali zasebni lasti: <ul style="list-style-type: none"> - javno dostopna vsem uporabnikom - za potrebe izvajanja javnega potniškega prometa (ni javno dostopna) - za zasebne/poslovne namene 	fizične osebe (prebivalstvo), fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, pravne osebe javnega ali zasebnega prava	21,685
SKUPAJ		39,685

Stroški zaposlitev:

Zaradi časovnega okvirja za izvedbo vseh ukrepov v okviru pobude REPowerEU, so v okviru predmetne investicije potrebne dodatne kadrovske okrepitve. Za potrebe tehnične in administrativne izvedbe vseh aktivnosti, povezanih z izvedbo investicije (preliminarne analize in sodelovanje z deležniki, priprava vsebinskih izhodišč za potrebe priprave javnih razpisov/pozivov, sodelovanje pri pripravi in izvedbi javnih razpisov/pozivov, obveščanje in komuniciranje z javnostmi o podprtih projektih in njihovih rezultatih, aktivnosti s končnimi prejemniki, spremljanje projektov/ukrepa za potrebe poročanja EK, koordinacijskim organom, stroškovnim organom, revizijskim organom in drugimi nadzornimi organi) se na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo in/ali Eko skladu zaposlijo tri osebe. Ocenjeni stroški dela za obdobje 3 let (od 1.1.2024 do 31.12.2026) znašajo 315.000 EUR.

Stroški dela (MOPE in/ali Eko sklad) = 35.000 EUR/leto * 3 leta * 3 osebe = 315.000 EUR